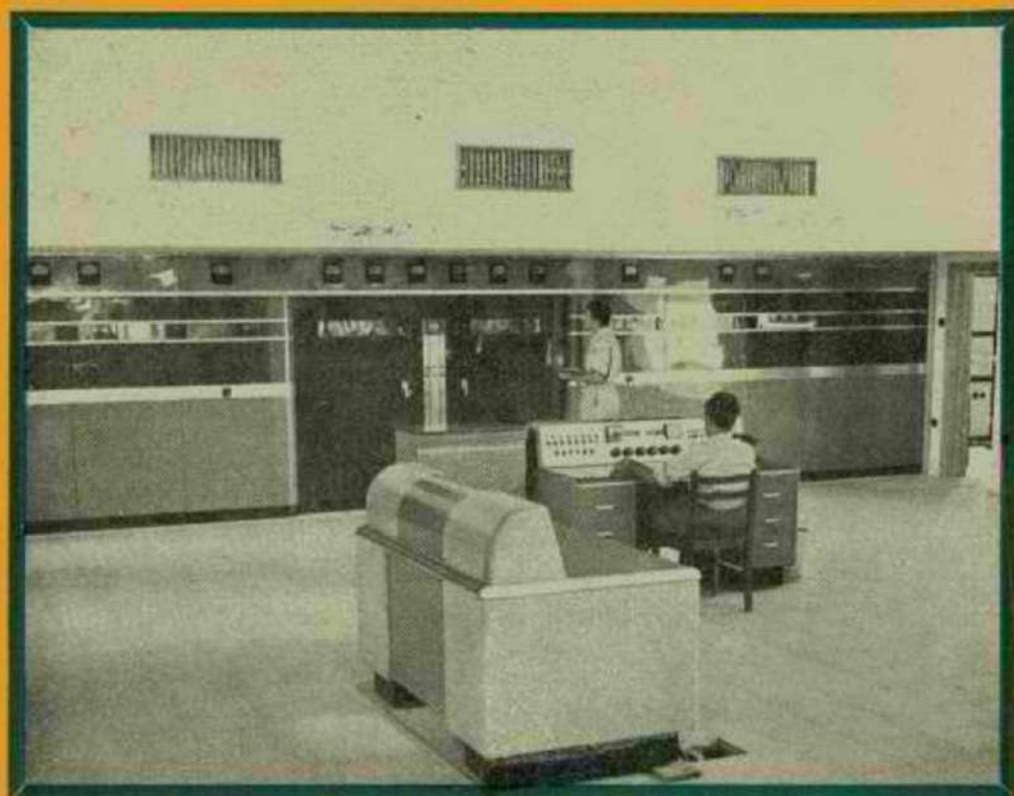

דואר

ירחון לעניני דואר סעגריץ סעכטון ורדיון

המחיר 100 פרי

7-8

מס' 7

תשרי-חשוון תשי"ג

התוכן

3	מכונת מיון בל
5	בולי "דואר אויר" בישראל — י. כהן
7	הנכים יכולים לעבוד — תירגם ר. מ. רודניצקי
8	זכרונות מעבודתי בדואר רוסיה — צ. ברקוני
10	זוטות
12	הדואר בספרות — ש. אלדאי
17	ביצד לנצח בויכוח
18	רמויות בעבודה — ג. פוזנר
19	מפה ושם... — ש. מ. ואל
21	הדואר צוחק
22	שכים קטנים באדמיניסטרציה
24	ה"צבי" בתערוכת כיבוש השממה — ש. חיים
	בטחון בעבודה והיגיינה מקצועית — הגיש
24	י. גרינוולד
28	הידעת...? — ש. איי
29	מכתבים למערכת

תמונת העטיפה : משדרי יבנה

הצילום : ו. בראון

חברי המערכת :

ז. אלישיב, י. גליק, י. גרינוולד, מ. ירושלמי, א. ד. קולמן.

דואר

ירחון לעניני דואר, טלגרף, טלפון ורדיו

אוסטובר-נובמבר 1953

שנה ב' חוברת ז'ח'

השרידות תשי"ד

מכונה מיון "בל" (BELL)

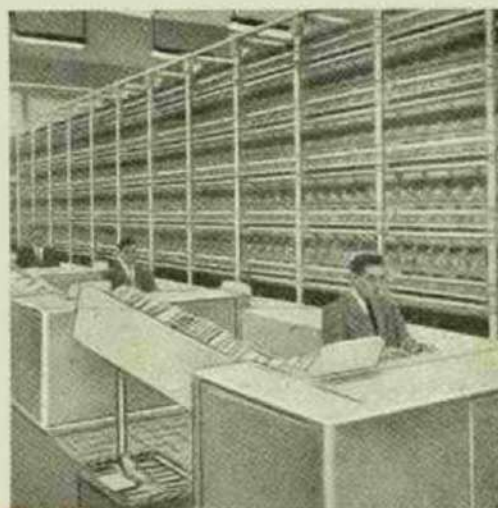
הוא 16.5 מטר, גובהה 3.5 מטר ורוחבה 1.5 מטר. אל המכונה מחוברים ארבעה מקומות ישיבה בשביל הממיינים. מכשירי הפיקוח האלקטרומגנטיים שהם בעלי ממדים ניכרים נמצאים על יציע מיוחד. המשקל הכולל של המכונה הוא 16,000 ק"ג. לצד מקומות הישיבה יש 300 תאים בחמש שורות מאונכות אחת על גבי חברתה. התאים בנויים לפי הסדר הגיאוגרפי של מקומות הייעוד ונושאים מס' פריים ממנה עד 399. כל מספר זהה עם בית דואר חלוקה או בית דואר העברה. לכל בית דואר חלוקה במחוז אנטי-זרפן מיועד תא נפרד וכן הדבר גם לגבי שאר ערי בלגיה. לעומת זאת, הדואר המיועד למקומות מרוחקים ופחות חשובים או לארצות חוץ מועבר למרכזי מיון קבועים שלהם בלבד הוקצו תאים. הממיינים צריכים, איפוא, לזכור לא רק 300 מספרים והם עם מספר דומה של מקומות, אלא גם להכיר את המצב הגיאוגרפי של כל בתי הדואר בארץ וניתוב המשלוחים המיועדים לחו"ל כדי שידע לשלוח את הדואר למקומות שאין בשבילם תאים מיוחדים במכונה. הממיינים המשמש 300 תאים בבת אחת עובד בישיבה ועל בן אין עבודתו מרוכזת במאמץ פסי. הוא מפעיל לחצנים הערוכים בשתי קבוצות. האחת, בצד שמאל, מכיל את המאות והעשריות והשני בצד ימין את היחידות (ראת ציור מס' 2). הממיינים עורך את המספרים המתאימים בה במידה שדברי הדואר עוברים לפניו בתכיפות מסוימת. מכיון שאין צורך לגנוע בדברי הדואר נשארות ידי הממיינים חופשיות לשימוש במערכות הלחצנים.

להלן תואר קצר של הפעלת המכונה:
מעמידים את דברי הדואר, לפי הסדר כמו להתחמה במכונה, על מלאי הנמצא בצד ימין של הממיינים והמציידת בידות. דברי הדואר נחפזים בזה אחר זה ע"י השרשרת ובקציה הם נתפשים ע"י לחץ אוויר ומועברים על לוח הקריאה. (ציור מס. 3).

לוח זה הוא ארוך, שטוח וכפוף קמעה אחורנית; נושא בחלקו התחתון מזחלה קטנה שעליה נעה שרשרת שניה המציידת בידות. דברי הדואר נחפזים בזה אחר זה ע"י היחידות ועוברים לצד השמאלי. השרשרת נעצרת בזמנים

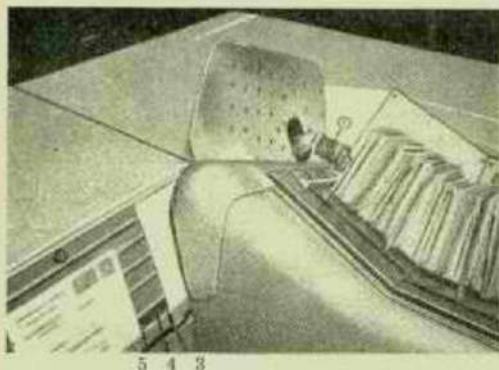
הרעיון להחיש את פעולות המיון ע"י אמצעים סמנטיים אינו חדש. מאז ומתמיד התענינו האנשים בהעברת ידיעות ובשיפור של אמצעי ההעברה. עם הפעלת התחבורה האולי-טרה מהירה — התעופה, נוצחו המרחקים. מכיון שהמיון בידים דורש זמן רב באופן יחסי, בהשוואה למהירות התחבורה התחילו בחיפושים של אמצעים מכניים להחשת המיון. הדבר אינו קל; גם לאחר שנעביר חלקים מפעולות המיון אל המכונה, נשארה, בכל זאת הפעולה החשובה והיא: קריאת הכתיבת שאין לבצעה אלא באמצעות מוחו של האדם בלבד.

התוצאות שהושגו עד כה בתחום המיכון של המיון אינן מושלמות ואינן מאפשרות עדיין הסקת מסקנות. באנטוורפן שבבלגיה הופעלה לפני שנה בערך מכונה משוכללת מתוצרת Bell הבנויה בהתאם לעקרונות האחרונים של האלקטרומכניקה. אורך המכונה רבת הרושם

ציור 1. מראה כללי של המכונה

ריד משתמשים ב־1429 תא; ריכוז זה של המיון מקל על התנועה של בתי־דואר העברה אחרים — קבוצים או נודדים.

צילום 3. (1) צילום לחץ האוויר; (2) שולחן; (3) מחלקה; (4) שרשרת; (5) יתד. צילום לחץ האוויר "שואב" את דברי הדואר ומעבירם ל"משאור"

אנו מניחים שעל ידי תכנון יעיל בשימוש במכונה קודם מה אפשרות לצמצם את מספר הממיינים במכונה, אעפ"כ יש להביא בחשבון שיש צורך בעובד שירוק את התאים ובמומחה להחזקת המכונה.

מצד שני קשה לנצל מכונת מיון באופן רציונאלי. מכונה אחת עם ארבעה ממיינים אינה מספיקה לבית מיון גדול ולכן יש צורך במיתקנים למיון ביד כדי להשלים את המיון המכאני וכדי למיון בדרי דואר גדולים, דבר שאין המכונה יכולה לעשותו. לעומת זאת, כמעט ואין מנצלים את המכונה בשעות שבהן קטנה תנועת המכתבים. לא כדאי להפעיל את המכונה לשם מיונם של "דברי דואר אחרים" רק כדי להעסיק את המכונה בשעות הנ"ל. לאמינותו של דבר נעשה המיון של ד.ד.א. ביד, בפעולה אחת ובמהירות קצובה כך שהמשלוחים המיועדים לאותה כתובת באים בזה אחר זה.

מציינים בחו"ל שהמיון המכאני הוא נוח לפקדות בגלל צמצום המאמץ הפיסי, חיסול תנועות מיותרות לפני התאים והאפשרות של עבודה בשיטת.

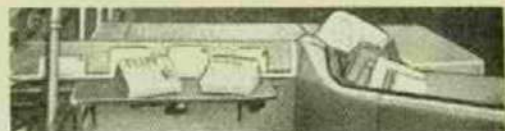
יתרונות אלה שלכאורה אין עוררין עליהם נראים בכל זאת דלים בהתחשב בהזדונויות של העבודה במכונה. הוכחה לכך ישמש הצורך בעשר דקות של מנוחה לאחר עבודה של 50 דקה במכונה. כן מעריכים הממיינים את האפשרות הניתנת להם לעבוד במיון יד.

הממיינים, רובם ככולם, מתקבלים מבין הפקידים הצעיריים. לא מן הנמנע הוא שממייני יד טובים לא ישכילו לעבוד במכונה.

Revue des PTT, No. 6

תרגום ש.מ. שיבד.א.ק

קבוצים כדי לאפשר לממיין את קריאת הכתובת ועריכת המספר. פעולת ההחצנים מיתרגמת לסומנים חשמליים הנק' לטים ע"י ציוד הדומה לזה המשתמשים בו בטלפונאות האבטומטית. מרגע זה, אם כי עוד רבה הדרך המכאנית עד שהמכתב יגיע לתא המתאים, מסתיים תפקידו של הממיין. למעשה, דרכו של המכתב היא קבוצה מעתה והוא ממשיך במהלכו הודות לחידוש פעולתה של השרי שרת. המכתב עובר דרך מיתקן המטבע עליו את סימן ההיכר של הממיין ונכנס לתוך בית קיבול שהמומחים קוראים לו "משאור". בית קיבול זה נישא בין שתי שרי שרות מקבילות ומורכב על סרט הנע בקביעות לעגלות הובלה הרוחשות דרך חמש קומות של המכונה. ע"י מערכת העברה הנראית מסובכת לאיש בלתי מקצועי, המכתב עובר מבית הקיבול לתוך אחת העגלות המובילה אותה לתא המתאים הנקבע ע"י הסימנים החשמליים שהי ממיין סימנם. כשהתא מתמלא ניתן לממיין את אזנה אבטומטית. יש לציין שדברי הדואר המגיעים לתאים באמי צעות מדחפה נעצרים במקומם ע"י תריס הסובב על ציר כפי התאים.

צילום 2. לחצן כפול של הממיין

המכונה, המצוידת בארבעה מקומות ישיבה לממיינים, נבנתה בצורה המאפשרת תפוקה של 70 דברי דואר לדקה בכל עמדה. לחלפה, הממיינים הוא 4,200 דברי דואר לשעה; למעשה אין בכוחם של הממיינים להדביק מהירות זו. לאחר מספר חדשים של ניסיון עמד הממיינים באנטרסן על 2,400 דברי דואר. לדברי המהנדסים והמדריכים אפשר להעלות בנקל את פריזון העבודה של ממיינים מוכשרים ל־3,000 דברי דואר לשעה.

המכתבים, שאין באפשרותו של הממיין לקבוע להם מספר משלוח אם מחמת אי ידיעת מקומו הגיאוגרפי של המקום או מחמת אי יכולתו להדביק את הקצב הקבוע, מועברים אבטומטית לתא מיוחד, המיונה הבלגי לוקח בחשבון 5% של משלוחים מוטעים כתוצאה מהרכב מוטעה של מספרים. בתי־דואר הייעוד חייבים להודיע על טעויות העברה בעיון חתימת הביקורת שעל גבי המשלוחים.

אנשי דואר באנטרסן מציינים שהיתרון הגדול במיון מיכאני הוא לאו דוקא בהגדלת התפוקה (שעדיין אינה הלכה למעשה) אלא בעבודה שהמיון המוקדם מיותר הוא והמיון הסופי נעשה בפעולה אחת. הדבר נכון כל עוד אפשר למיין את הדואר בין 300 התאים; סידור זה אינו מתאים לבתי המיון הגדולים של שווייצריה, למשל. בצד

בולי "דואר-אוויר" בישראל

יצחק כהן

דואר-אוויר בישראל. יתכן ואין סדרה זו מרהיבה עין ביותר מבחינה אמנותית (אשמה בכך גם צורת ההדפסה הפרימיטיבית כבכל בולינו הראשונים!) ואמנם נתקלה הופעת סדרת בולים זו בבקורת קטלנית, אבל עלינו להודות כי הרעיון הוא מקורי, ושוב שידע האספן והמסתכל מה מקור כל אחד מבעלי הכסף המצויירים על אחד מששת הבולים מסדרה זו השאולים מצוירים עתיקים של אמנים עבריים מלפני אלף וחמש מאות — אלפיים שנה. ציורי ציפורים אלה קשטו פעם את בתיהם ואת בתיהם העליונים שלנו.

הבולים הוכנו לדפוס ע"י האמן מר וואליש מתל-אביב. מר וואליש סח לי כי בקר לפני ציורו את הבולים בחלק מבתי הכנסת העתיקים ובבתי העלמין בהם נמצאים קישורי הציפורים המופיעים על הבולים.

והרי דברי ההסבר לפי מחקרו של מר ל. קדמון :

1. ...העתיק ביותר בין הציורים האלה הוא הנשר שעל הבול בן 100 הפרוטה. הוא לקוח מן המיסצא של הקבר הצידוני, שנתגלה בשנת 1901 על יד בית-גוברין, והו קברו של אחד מבני המושבה הפיניקית בעיר מרישה, שמת בתקופת כיבוש העיר בידי יהונתן הורקנוס מבית החשמונאים. — בין שנת 129 לשנת 109 לפני הספירה. סדרות הקבר מכונים ציורים רבים; כדים מקושטים, דיוריאל, מקלעות פרחים ובעיקר — חיות שונות למיניהן. משני צדדיו של הגמלון בכניסה הראשית לקבר יושבים שני נשרים, שאחד מהם נראה על הבול. אין ספק כי הציורים הם פרי ידם של אמנים עבריים מקומיים.

2. סרק זמן של כ-300 שנה מבדיל בין נשר מרישה לבין נשר בית-שערים שעל הבול בן 30 הפרוטה. העיר בית-שערים בנויה על רכס הרים המפריד בין עמק-זבולון לעמק-יזרעאל. במחצית השנייה של המאה השנייה לספירה הרגילה שימשה העיר כמקום מושבו של רבי יהודה

כשנשאל האמן מר וואליש, צייר רוב בולי ישראל המקוריים, למה בחר בציורי המסבקות העתיקים לנושא בולי מדינתנו הראשונים, ענה : שלדעתו יודמן לנו לעתים קרובות להראות על בולי ארצנו את גופת היפה. ואכן ניצל האמן את ההזדמנות שניתנה לו בתערוכת הבולים הלאומית השניה שלנו בהופה וצייר על שני הבולים של סדרה שהופיעה לכבוד התערוכה שתי פנים מנוף מולד-תנו : א. הר הכרמל ו-ב. מפרץ חיפה.

המשך במסורת זו הצייר מר המורי (ציור בול ביליון) שזכה בתחרות לציור סדרה חדשה של בולי דואר-אוויר. הסדרה הופיע בקרוב, תציג ותבלים את הנוף היפה של מדינתנו. בול אחד מסדרה זו (בערך 1000 פרוטה) יצא כבר לרגל צורך דחוף בדואר בחודש מרץ : היה זה הבול המציג את נוף יפו העתיקה.

ששת הערכים האחרים שיופיעו בקרוב יודפסו בשיטת דפוס שקע (פוטוגרבריה) המתאימה במיוחד להבלטת גוונים ובנייגונים ולביטוי עמוקות בציורי נוף.

והרי פירוט הערכים, נושא הציורים וצבעם של הבולים החדשים :

1. 10 פרוטות. — עץ זית ; הצבע ויטרי.
2. 70 " — נוף עין-גב וחוף ים כנרת ; הצבע אדום.
3. 110 " — נוף פרוודור ירושלים, הצבע ירוק.
4. 200 " — נוף הנגב (סלע הארי) ; הצבע חום.
5. 300 " — נוף מפרץ אילת ; הצבע ארגמן.
6. 500 " — נוף הגליל העליון (מפל התנור 1) ; הצבע כחול.

אין ספק שבולים אלה יתקבלו ברצון על רבבות הכו-לאים ברחבי תבל והודים לכך לא יאחרו להניע.

את רשימתי אקדיש במיוחד לסדרה הראשונה של בולי

טיים ורמתם האמנותית גבוהה.
4. על הבול בן 5 הפרוטות נראות שתי יונים חמודות המנקרות אשכול ענבים. דמויותיהן לקוחות ממגרות-חרס יהודית עתיקה הנמצאת כיום במוזיאון תל-אביב. תבליט היונים אפייני לאמנות היהודית במאה השלושית לספירה שהגיעה אז לרמה גבוהה.

5. היונה המצוירת על הבול בן 50 הפרוטות נמצאה בתבליט שטוח עשוי אבן-גיר באוסף דרמיציו בירושלים. התבליט מראה שני ארונות קודש בצורת חזית של בית כנסת. בין הארונות ניצבת מגורה בת שבעים קנים ומשני צדדיה יושבות ציפורים. אחת מהן מצוירת על הבול.

6. מאוחרת ממנה במאתים שנה היא דמות הציפור הנדור לה שנתגלתה בשנת 1926 בבית הכנסת של בית-אלפא (נבנה, לפי הכתיבה על רצפתו בימי הקיסר הביזנטיני יוסטין כלומר באמצע המאה השישית לספירה). גם כאן עשויה הרצפה מסופס ובה ציורים שונים: עקידת יצחק, גלגל המזלות, כלי קודש, מגורות, שופר, לולב, אתרוג וארון קודש הנשמר על ידי שני אריות למטה ושתי ציפורים למעלה. אחת הציפורים נראית על הבול בן 40 הפרוטות והוגדרה כבת יענה. אך הגדרה זו מוטלת בספק. מלאכת הציור דלה (אם מפאת נסיגה כללית באמנות הציור היהודית בתקופה זו ואם מקוצר ידו של הצייר המקורי) מונעת כל הגדרה חדאית.

ולסיים — חושבני שאביע תקוות רבים שהשירות הבני-לאי של מדינתנו ימשיך במסורת העבר ויוכה אותנו בהר-צאות בולאיות שיציגו בין השאר נושאים מקוריים מהעבר המפואר שלנו.

קבוצת דגניה ב'.

הנשיא והסנהדרין ובניניה המפוארים נזכרים הרבה במקרי-רותינו. משנפטר רבי יהודה הנשיא בעיר צפורי הועבר ארונו בהלוויה רבת-עם לקבורה בבית שערים. ירבו מוטל בצפורי — ומקום הוכן לו בבית-שערים" (כתובות קג, ע"ב).

חורבות בית-שערים העיר נמדדו לפני כמה שנים ובין השאר נתגלה גם בית-העלמין ששימש במאה השלישית לספירה הרגילה כבית-הקברות המרכזי לנפטרים יהודים הן מן הארץ והן מן הגולה. אולמות הקבורה חצובים בסלע וברבים מהם נמצאו כתובות המעידות כי הנפטרים הם מעציון-נבר והימריה שבתלמן בדרום ועד תדמור והי-ערים שמעבר לפרת בצפון מזרח. כבות הקברות נמצא גם מאוזיליאום (נפש 1) מפואר הבנוי אכן גזית ומקושט לארבעת צדדיו באפריזים וציטורים. חזית הנפש נבנתה בצורת קשת והיתה מקושטת באפריזי חיות, שממנו נשתמרו נשרים וזאבים הנתונים בקרב עץ. אחד הנשרים מוצחק על הבול.

3. הבול בן 250 פרוטות מראה יונה ועלה-זית בסיה, לפי הכתוב (בראשית ח, יא) ותבוא אליו היונה לעת צרב והנה עלה זית טרף בסיה. וידע נח כי קלו המים מעל הארץ. — ציור זה נמצא ברצפת בית הכנסת של גרש שבעבר הירדן. בית כנסת זה נבנה במטר המאה הרביעית או בראשית המאה החמישית לספירה. וכשנתרם כעבור 150 שנה הוקמה על יסודותיו כנסיה נוצרית; אך חלק מרצפת הפסיפס נשמר לנו עד היום הזה ונראית עליה יציאת בני נח והחיות מן התיבה. יפה נשתמרו דמויותיהם של שם חם ויפת כששמותיהם רשומים מעל לראשיהם. וכן כארבעים בעלי-חיים שונים. ציורי החיות — ריאלים-

בית המיון המרכזי בתל-אביב

הנכים יכולים לעבוד!

בידים וברגלים ביחד באופן נפרד, לנוע ממקום למקום בזריזות או להשאר במקום אחד.

במקומות רבים בארה"ב נוחגים עתה למיין את ה"מועמדים לעבודה לפי המשרות המתאימות להם. מעמידים את כשרונם, נסיונם ויכולתם הגופנית של האנשים לעומת מבחר רבגוני של עבודות, וכך מוצאים לכל אחד את העבודה המתאימה לו. בדבר זה נעזרת התעשייה על ידי לשכות העבודה הממשלתיות ותכניות השיקום הפדרליות. שבין השאר הן מאמנות את האנשים לעבודות מיוחדות. כשיתוף פעולה מצד מנהלי העבודה, הרופאים, וכל ה"נוגעים בדבר, מכינים את הנכה לקראת מילוי תפקידו במפעל העומד להעסיקו.

לראשונה קובעת בדיקה רפואית מקיפה הכוללת: (א) עבר רפואי, (ב) בדיקה פיסית, (ג) בדיקה מעבדתית ושיקוף בקרני X, (ד) בחינה פסיכוסטטית.

כיום, קיימים לפחות 2,000,000 אנשים וגשים שהפכו לנכים כתוצאה מתאונה, מחלה, או מסיבות נפשיות. מלבדם נוספים מדי שנה בשנה כ-250,000 נכים אחרים. הנכות אינה נמדדת בסבל אנושי בלבד, כי אם גם בהחלשתה של מערכת הכלכלה. עצם העובדה שאין הנכים משתתפים בייצור הכלכלי, וכן תלותם מבחינה חברתית, מחלישה את מערכת הכלכלה של המדינה וכמידת מה רובץ הנטל גם על משלם המסים. לדוגמה, באחת ממדינות ארה"ב נזקקו 140 נכים לתמיכה ממי שלתית בשיעור של 92,400 דולר לשנה. לאחר ששוקמו והועסקו בעבודות שונות, השתכרו אותם הנכים 156,240 דולר לשנה. על ידי שיקום והעסקה בעבודה אפשר להתיר את הנכה לחיים תקינים, ומחובתו הציבורית של גותן העבודה לתת לו את ההזדמנות לעבוד וליוצר.

אין כמעט אדם בנמצא המושלם מבחינה גופנית, ולי מעשה כל אחד ואחד נתקל בקשיים בגשתו לעשות דבר שאינו מסוגל לו. אנשים שאין בהם כל מום והמסוגלים לעסוק בכל מלאכה שבועולם הינם מועטים מאוד. מלבד ההפליה לרעה כלפי בעלי מומים גלויים, מהווה אי העסקתם פגיעה במערכת הכלכלה. עצם שלילת הפרנסה ממספר ההולך וגדל של בני עמנו פוגעת בקרנות הסעד וגורמת בעקיסין להכבדות נטל המסים.

John G. Reynolds, "Telephone and Management Engineer", June 1953.

תרגום: מ. רודניצקי

באמריקה דנו בבעיה אם אפשר להעסיק נכים בעבודות הטלפון.

נמצא, כי חברות טלפון רבות התגברו על מצבים של חוסר בידיים עובדות על ידי זה שהעסיקו פועלים נכים. הוכח, כי אפשר להרחיק קשיים גופניים ורוחניים רבים, או להפחיתם ולהקטיןם עד שלא יפריעו לעבודה טובה ומתאימה: לאחר טיפול מיוחד בליקוי הגופני, ולאחר שמאמנים את הנכה כראוי ונותנים לו את העבודה הטובה, יוכל למלא את תפקידו ככל האדם. אלפי הנכים מבחינה גופנית ורוחנית שעבדו בתעשייה בעתות מלחמה משמשים הוכחה נוספת.

אין להביא בחשבון את מה שאבד לאדם, כי אם את מה שנשאר לו! לדוגמה: במחקר דו-שנתי מטעם מחלקת העבודה ומחלקת השיקום בארצות הברית נתגלה, בהתאם לרשימות שבבתי החרושה, כי מבין שהי קבוצות עובדים — 11,000 נכים ו-18,000 שאינם נכים — הצטיינו הנכים בדלקתן:

(א) מתוך 100 ימי עבודה החסירו הנכים 3.8 בעור שהעובדים שאינם נכים החסירו 3.4 ימי עבודה. לאחר שבדקו את הסיבות, נמצא כי האחוזים במקרים של העדרות מעבודה בין שהי הקבוצות היו למעשה שוות.

(ב) במשך ששה חודשים עזבו מרצונם הטוב 3.6 אחוזים מבין הנכים את עבודתם בעוד שמתוך העובדים שאינם נכים עזבו את העבודה 2.6 אחוזים.

(ג) מקרי התאונות בעבודה היו שווים בין הנכים לשאינם נכים — 9.9 אחוזים לכל צד.

(ד) הוכח, כי פיריון העבודה אצל הנכים הינו במידת מה גדול יותר. הסיבה היא כי לעתים תכופות, בידעו כי גופו לקוי במשהו, ממריץ הנכה את עצמו ומתמסר יותר לעבודתו.

המעבידים אינם צריכים לחשוש פן תגדלנה הוצאותיהם בשל העסיקים עובדים נכים. בגילוי דעה, שנחפרסם מטעם ארגון חברות הביטוח, נאמר: — "אין כל סעיף בחווי הביטוח הפוגע במעבידים המעסיקים עובדים נכים... ידועה טענתם של גותני עבודה רבים, כי אין ברצונם לשכור פועלים נכים משום שיצטרכו לשלם בעדם דמי ביטוח בשיעור יותר גדול. לטענה זו אין כל שחר, והינה רחוקה מאוד מן המציאות."

יש להתאים את יכולתם של הנכים אל גורמים שונים, כגון עבודה בעמידה או בישיבה, או הנחיצות לעבוד

זכרונות מעבודתי בדואר ברוסיה

צ. ברקוני

1. עם פרוץ מהפכת קרנסקי בשנת 1917, ואני אז באודיסה ומתכוון לבחינות בגרות, קבלתי ידיעה מאבי ז"ל כי ישנה אפי' שרות להכנס לדואר כפקיד בעיר רתנו טרנובקה, שבפלך פודוליה. היהודים ברוסיה היו כידוע משוללי זכויות ובשרות הממש' לא היה להם שום סיכוי. אפשרות להיות פקיד ממשלתי היתה כבי' חזית חידוש מהפכני.

בעיררתנו, היינו קבוצה קטנה של צעירים "בני טובים" שנשפס סלה בסחרמבר. בקיץ נשכרנו לבעלי האחוזות שבסביבה כפועלים לקציר, אם כי מצבנו הכלכלי לא חיב אותנו לכך, ורצינו להוכיח לגוים כי גם היהודים מסוגלים ומעוניינים בעבודות פרודוקטיביות ובשרותים. קבלתי על כן את ההצעה ברצון וכך נהייתי לפקיד דואר. לא שערתי אז כלל וכלל כי אחרי 36 שנה לאחר-מכן אכתוב מאמר זה בתפקידי כעובד דואר אחראי במדינתנו העצמאית.

שרותי הטלפונים ברוסיה עמדו אז תחת רשות גפרות. אולם הטלגרף היה חלק משרותי הדואר, ושביעיים לאחר כניסתי לעבודה כבר מלאתי תפקיד מלא של טלגרפיסט. דבר זה נתאפשר על ידי השיטה הפשוטה של קבלת מברקים בסמיני מורס על סרט.

יחס העובדים אלי היה הוגן בתחילה אולם "ירדת הדבש" חלף חיש מהר ועם שינוי הרוחות במדינה התחילה התנהלות התפקידים, לחפש כל מיני דרכים כדי לאלצני להתפטר. הם ממש התבישו בפני בני עדתם על שקבלי "זייד" לעבודה ועל שהושפעו מדברי התועמלנים על "חופש, שוויון ואחווה" — סיטמה מפורסמת באותה תקופה, שגרמה בין היתר, שפיכת נחלי דם יהודי ביד מרצחים ופורעים.

וזאת יש לדעת כי הייתי, למעשה, יהודי יחיד בכל הסביבה. הייתי מין יוצא דופן, כשנפגשתי פעם פנים אל פנים, באופן בלתי צפוי, עם שני מרצחים פורעים, כשרוביהם המכוונים נחוצים בידיהם כמצב הכן וחיי היו תלויים על חוט השערה. נצמתי הודות לקור רוחי ולמדתי, מדי פקיד ממשלתי, שלבשתי. לשאלתם: "אתה זייד מושקה?" עניתי בלי משימ ומבלי להתעכב: "אני פקיד דואר", והמשכתי בדרכי. תשובה זו באילו הסבירה הכל, כי פקיד דואר ויהודי היו תרתי דסתרי.

הדואר ברוסיה רבתה, כולל סיביר, היה מחולק לעשרים וששה מחוזות. המחוז בו שרתי כלל את פלך פודוליה ופלך בסרביה, (שטח העולה פי כמה על שטח מדינתנו)

עם המשרד הראשי בקייסנוב. משכרתי שם בשנת 1920, בדרכי לארץ ישראל, הוגד לי שאמנם הייתי יהודי יחיד בכל מחוז עצום זה.

שעות העבודה במשרדנו היו מ'08 עד 1300 ומ'1700 עד 1900. נוסף על כך היה מוטל עלי, בטלגרפיסט, להתייחס קשר יום יום בשעות 2100 עד 2300 עם שתי תחנות הי' מברקה המחוזיות: בלטה ואומן ולקבל מברקים במידה שהיו.

באותה תקופה, היינו לרוב מקבלים חוזרים ממשלתיים ארוכים מאד בצורת מברקי שרות, חוזרים של ממשלת קרנסקי, בעלי תוכן תעמולתי בעיקר, מנשרים לקהל ול' ציחים קרובות הייתי גוסר את העבודה בי'2 בלילה ואף יותר מאוחר. כל זה היה נחשב ליום עבודה רגיל. עד היום נזכר אני את סימני הקריאה לבלטה (—, —, —) ולאומן (—, —, —) ואת ניגונם המיוחד והמונטוני, הייתי חוזר עליהם עשרות פעמים בשרשרת בלתי פוסקת.

ואין התמונה זוה מגד עיני: חדר גדול ואפל למחצה, מואר על ידי עששית קטנה בלבד, בחוץ חושך ואפלה. אני יחיד במשרד, קורא וקורא לתחנות בלא לקבל תשובה. מדי פעם תשמע אי שם יריה ואחרת נביחת כלבים, וההליכה הביתה! בסתיו — בין עד הברכיים, ללא כביש, ובחורף — ברחובי שלג, ללא נפש חיה מסביב. מאחר שלא הייתי לבטל במשרד את השעות בין 2100 עד 2300 הייתי, למעשה, הולך למשרד כמה פעמים ביום (מרחק של קילומטר בערך) ודעתי מדייק בזמן עד כדי כך שתחנתנים בראותם אותי עיבר ברחוב, היו מכונים את שעותיהם.

2. בתור טלגרפיסט, היה זה מתפקידי גם לחקן קלי קולים במורס ובקחים החיצוניים עד 3 קילומטר מחוץ לעיר בשני הכיוונים. קוונים היו רק בשתי העיירות הס' מוכות במרחק של 30 קילומטר לערך. במשרדנו מצאתי ספר-עזר לקוונים עם תמונות, ציורים וריאגרמות, וגם תורה זו למדתי עד מהרה. בסתיו היו קווי הטלגרף נד' טבים על ידי הנשמים המרובים ובלילות הקרים היו מת' כסים בשכבה דקה של קרח. ככל שנמשך הסתיו כן היתה שכבת קרח זו גדלה והולכת ובסופו של דבר הייתה עוטפת את החושים כמו כביל בעובי של כמה סנטימטרים, ומעוצם כובדה היו החושים נקרעים. לכן היה זה מת' קידנו לצאת אל הקחים עם מוטות ארוכים ולהכות בחושים כדי להוריד את הקרח ולמנוע הפסקת הקשר.

זכורני יום חורף אחד כשכל עובדי הדואר במשרדנו, 12 במספר, גויסו להורדת הקרח. המרחק בין עיירתנו לעיירה הסמוכה חולק לשניים ומשתי העיירות יצאו משמרות עד לנקודת המפגש. אני יצאנו בשתי עגלות חורף וסודרנו בקבוצות של שני אנשים שהורדו במרחק

איתנו עם שתית ודקה כדת וכדין, והשכיבו אותנו על התנור המרוח והחם. הסופה נמשכה שני ימים רצופים, איש לא העז לצאת לדרך והקשר עם עיירתנו נפסק לחלוטין. בבית, כמובן, דאגו לי מאד וכשראו אותי חוזר הביתה בריא ושלם רבה היתה השמחה. כשמוזמן לי לעתים לשמוע תלונות מפי קוונים על קשיי עבודתם בארץ, הריני נזכר בכוחות הכפור שהייתי מקבל כתוצאה מגיעה בלתי זהירה בכלי העבודה בזמן תקון הקו. העור היה יורד אז מהידים כמו קליפת בננה בשלה.

3. ישרות הדואר כללו גם בנק לחסכון, ושיטות הי עבודה לא נבדלו בהרבה מהשיטות הנהוגות כיום אצלנו ובארצות אחרות. הסיבה לכך היא בזה שארגון הדואר הבינלאומי משפיע ופועל בכיוון איחוד השיטות: אותן הודעות משלוח דואר, הודעות דרך, הודעות מסירה, כתבי משלוח, וגם איתה שיטה של עריכת חשבונות. ברם, אופן שיגור משלוחי הדואר היה שונה. במשרדנו לא השתמשו כלל בשקופ, כי אם במין מיוחדת עור, ארוכה ורחבה, שצורתה ארונית מתים ואין לה שלד כלשהו מעץ או מברזל שיתמוך בה. מיוחדת זו היתה נפתחת לארובה ינסגרת באמצעות חוליות ברזל שהיו מושחלות אחת בשניה ודרכן הועבר מוט ברזל ונגעל בקצהו במנועיל תלוי.

2. קילומטר אחת מהשניה. אני הורדתי יחד עם דוור ושנינו צריכים היינו ללכת בכיוון לעיירתנו ולנקות את הקו שהוקצה לנו. לאחר הגיען לנקודת המפגש, צריכות היו העגלות לחנוך בדרך שבאו ולאסוף את כל הקבוצות. מוג האוויר היה נאה, אם כי הכפור היה חזק מאד, ועבדנו כשעהיים ללא תקלה. הקו היה מרוחק מהדרך והשלג בשדה היה עמוק מאד. היינו לבושים חרפית, הי הליכה היתה קשה, והתקדמנו כעכבות. פתאים הרגשנו שמתקרבת סערה. השמים התקדדו ותוך זמן קצר השיגתנו סופת שלג שנברה והלכה מרנע לרגע. האופק נעלם, חדלנו לראות את הדרך, את העמודים שביניהם הלכנו ואף את הקו מעל לראשנו. הראויה היתה כמעט אפסית ועד מהרה אבדנו את הכיוון ולא ידענו היכן אנו נמצאים. לא יכולנו לעמוד במקום כי עלולים היינו לקפוא. המשכנו, אפוא, בהליכה ללא ידיעת הכיוון. בינתיים התחילה הי עיפות להשפיע והיינו נתונים בסכנת מות.

לאחר תעיה של כמה שעות, בשכוחותינו חלכים ובלים מצאנו את עצמנו, פתאים, עומדים מול קיר של בית כפרי. התברר שהגענו לכפר צדדי במרחק רב מהדרך בה נסענו. נכנסנו לבית ושאלנו לשם הכפר. כומר כפר זה היה מכירנו של הדוור והחלטנו ללכת אליו כשאנו מת קדמים בזהירות, תוך הסופה, מבית לבית, שם האכילי

מרכז הסטודנטים בח'לאביב

במחבואים, והעיריה דמתה לבית קברות. והנה, אני רואה ששני רוכבים נפרדים מהשיירה ופונים בכיוון הדואר. לבי התחיל דופק בחזקה; ישבתי על יד הדלפק עם אי אילו גידות ביד כדי ליצור רושם שאני עסוק בעבודה. כעבור רגעים מספר הם הגיעו למשרד, קשרו את הסוסים לעמוד ונכנסו. היו אלה שני קצינים של צבא דניקין.

— "יש נשק במשרד?"

— "לא", עניתי, "היה פעם רובה וכבר נלקח מוכן". אחד הקצינים מסתכל בי זמן מה ושואל:

— "אתה יהודי?"

— "כן".

הצטחק לעומת חברו ואמר לי: "יובן לך והסתתר. אחרת ייהרגו", ועזבו את המשרד.

לא ידעתי מה עלי לעשות. המשרד היה על גבול הי עיירה בין בתים של גויים שלא היה לי כל אימון בהם. ללכת העירה לא היתה כל אפשרות. החלטתי, על כן, להשאר במשרד, והיו מה, וכן עשיתי. אולם, למגירת הכנסתי פתק סרידה להורי, במקרה שלא אשוב הביתה. מקרים דומים יכולתי לספר כהנה וכהנה, אולם חוששני שאני חורג מהנושא.

בשנת 1920 כשניתנה האפשרות לעזוב את רוסיה בדרך בלתי לוגית על ידי "גניבת הגבול" לבסרביה יצאתי בסתר לארץ ישראל יחד עם שני חברי, כשלזכותי משכורת בעד 14 חודש.

חוב זה חיבת לי עדיין ברית המועצות.

את הדואר היינו מחליפים עם קרון דואר נע בתחנת הרכבת בסרחק 30 קילומטר מעיירתנו. הדואר היה נשלח יום יום בבוקר באמצעות קבלן ומתקבל לפנות ערב, והיה מלווה על ידי דוד חגור חרב ענקית מימות מתושלה. כבלי הגנה לא היה לחרב, כמובן, כל ערך, ואולם הוא היה שריד של המשטר הקודם והוסיף "אפלוסב" לדור.

סולם הדרגות של עובדי הממשלה ובתוכם עובדי הדואר היה מורכב מ-13 דרגות, כפי שהונתג אצלנו לאחר קום המדינה, וגם המשכורות היו ועומות ביותר. "סדנא דארעא חד הוא". אולם לכל דרגה, נוסף למספר, היה גם תואר. בדרגות הגבוהות יותר היה התואר "יועץ המדינה", "יועץ סתרים", וכד'. אני הושבצתי בדרגה 13 בתואר "קולמסקי רגיסטראטור".

בינתיים גבר והלך התווה ובוהו במדינה ובשנתיים הן אחרונות, הדואר כמעט ולא פעל לגמרי. הטלגרף היה הרוס, הרכבות לא הלכו, המשטר התחלף מדי פעם בפעם, משכורות לא קבלנו במשך חדשים רבים והפקידים סבלו חרפת רעב. ההליכה למשרד היתה קשורה בסכנת נפשות ממש, אולם לא עזבתי את תפקידי מתוך הכרה לאומית וכבוד אישי, כי ראיתי את הדבר ככריחה מהמערכה.

זכורני מקרה ואני יחיד במשרד, סתם לשם נוכחות, כי כל העבודה שותקה, אני מסתכל בחלון ורואה מרחוק כי צבא רב נכנס לעיירה; חיל רגלי, פרשים, תותחים, עגלות, וכו'. לא יכולתי להבחין אם היה זה צבא פטלורה, צבא דניקין או צבא אחר. ולמעשה, לא היה הבדל רב; כולם כאחד שדדו ורצחו, ובכיואם, היו היהודים מסתתרים

זוטות

ובעזרת מערכת רדר נמדד וגרשם, באופן רצוף, תבליט הקרקע. אותות הרדר מציאים מספרים מדויקים על צורת פני הקרקע מתחת למסלול המתוכנן של קרן גל המיקרו. בשיטה זו אפשר כמובן להשתמש למיפוי טופוגרפי בכלל.

"כביסה ע"י קול". בעתונות המקצועית נתפרסמה ידיעה על המצאה חדשה לניקוי בגדים, השונה בתכלית השנוי מן השיטות המקובלות; לפיה, מוכנסים בגדים למיכל, הדומה לזה של מכונת כביסה אבטומטית, ודרכו מועברים תכפי קול של 100 ס"ק. בשניה המרעיד את הבגדים ומנער מהם את הלכלוך. בהודעה נאמר כי בדרך חדשה זו מת נקה הבד יותר מאשר בדרך של "מים וסבון".

פיסוח אלקטרוני על מכונות. במעבדות ר.ק.א. (R.C.A.)

טרנזיסטורים (Transistors). חברת דריפונט הודיעה על פיתוח תהליך יצור צורן (Silicon) טהור לשימוש בטרנזיסטורים. החברה מצפה לכך שהצורן ירחיב את תחום התפתחות הטרנזיסטור מאחר שחומר זה פועל תוך שינוי מספרטורה גדולים בהרבה מן הגרמניום וחור מרים אחרים המשמשים כעת לייצור הטרנזיסטורים. מחיר רב אמנם 1000 דולאר לק"ג אך מחיר הצורן הדרוש לטרנזיסטור אחד הוא רק 4—2 סנט, היות וכמות ועומת של צורן מספיקה בשביל טרנזיסטור אחד.

ספוי אוריר של מסלול גל מיקרו בעזרת רדר. מחלקת הקשר של ר.ק.א. (R.C.A.) הציעה שיטה חדשה למדידות קרקע, שהוא שלב ראשון בתיכון קשר רדיו בגלי מיקרו, מאוירון המצויד במערכת רדר. האוירון טס לאורך המסלול שבו מיועדת לעבור קרן הגל של חולית הרדיו

פקידה בדואר הבריטי, בעיר בלפסט, זכתה ב־5 לירות ובמכתב הוקרה בעד התנהגות (וכח גופני) למופת, עקב מעשה שוד שארע בבנין הדואר של אותה העיר. כמה ימים לאחר המעשה הכירה הפקידה הנ"ל את השודד ברחוב, רדפה אחריו, דתגברה עליו ומסרה אותו למש"טרה.

אין ספק, שלשם ביצוע מעשה כזה יש צורך ביותר מכוח רוחני.

גבישים עם יכולת זכרון, במעבדות בל (Bell) גילו גבישים בעלי תכונות לשמור על גלים ולשחרר אותם בזמן הצורך. גביש כזה, אם מותקן במספר, מסוגל לחזור על חיוב המספר עד שהמספר המבוקש משתחרר. תכונה זו, של זכרון מספרים, מלים ואף משפטים חשובה במכוני נות חישוב, יתרון חשוב נוסף של גבישים אלה הוא שהקפס כאלפית של ס"מ מרובע.

סלפונים יראה בזמן שיחתן, התפתחות חדשה בשטח הסלפונים, שחלה באנגליה ובאמריקה בעת ובעונה אחת, הודגמה זה לא מכבר בתערוכות בזק שהתקיימו בלונדון ובשיקגו שבארצות הברית. מכשירים אלה מצוידים במסך טלוויזי קטן המראה את בן השיחה כל זמן שהחבור קיים. לעת עתה עולה מכשיר כזה ב־1000 לירות סטרלינג בקירוב, נוסף לצידוד שבמרכזות, אבל ע"י ייצור המוני אפשר יהיה להוציא לשיק מכשירים וזלים מזה בהרבה.

הכינו מכונות תהנוגה על ידי מכשירים אלקטרוניים וללא נוכחות נהג. המכונות מסוגלת לנסוע בדרך קבועה מראש, להעצר בפני מכשול מתכתי, לסור לדרכים צדדיות ולעבור מכונות אחרות הנוסעות במהירות קטנה יותר או הנעצרות בדרך.

אין בכונת הממצאים ליצור תחליף לנהג אלא לציידו במכשירי עזר לתנאי תנועה ומגו אויר מיוחדים.

אבני דרך בהתפתחות המיניסטור, מודיעים על פיתוח טרנסיסטורים נסיוניים בעלי מגע נקודתי המאפשרים תנודות ב־75 ס"מ אורך גל ויותר, בטרנסיסטורים חדשים אלה, הפועלים בתככים אולטרה־קצרים, אפשר להשתמש בטלויזיה בצידוד בוק ותעשייה.

מכשירים אלקטרוניים במלחמה נגד סופות "טורנאדו". מכת הטורנאדו, העושה שמות בחבלים המרכזיים של ארצות הברית והגורמת לאבדן נפשות והרס עצום ברכוש, אלצה את אנשי המדע לחפש אמצעים שבעזרתם אפשר להתגונן בפני סערות אלו.

2. ממצאים, ממוצא האזורים המזכים, פיתחו מכשירים אלקטרוניים המודיעים על התקרבות טורנאדו כ־30 דקות לפני בואו. המצאה זו מבוססת על ההנחה כי סופות טורנאדו מקרונות מטען חשמלי שונה מזה של סופות אחרות. אם הנחה זו תתאשר אפשר יהיה להקים רשת של תחנות מדידה, בהוצאות לא גדולות, ולהזהיר את האזורים שעליהם מאיים הטורנאדו.

דואר נע ב"פרוזדור" ירושלים

הומר ירד מאופניו וחזר וניגש לאטו למרפסת. — אני מצטער, — אמר לה, לעצירה, — יש בידי טלגרמה בשביל מרת קלודיה בופרד.

— זהו יום־הולדתה של אמא, אמרה הצעירה בעליצות, היא פנתה לפרוודור הבית.

— אמא, קראה בקול, — הגה טלגרמה בשבילך.

אמה של הצעירה ניגשה לדלת.

— בטוטה אני, אמרה, שמאת אלן היא שלוחה, היכנס פנימה, בחור צעיר, אמרה להומר, — עליך לטעום חתיכה מעוגת יום־הולדת שלי.

— לא, אני מודה לך, גברתי, השיב הומר, — עלי לחזור לעבודתי. הוא הושיט את הטלגרמה לאשה, שלקחה אותה מידי, כאילו לא היתה בה אלא ברכה ליום־הולדת בלבד.

— שטויות, אמרה האשה בקול עליו, — לא תחזור עד שתטעם מעוגתי ותשתה כוס פאנטש. היא משכה את הומר בזרועו בחזקה והולידה אותו לחדר עד לשולחן העצים עיגות וכריכים ופאנטש. המוסיקה והריקודים נמשכו כבתחילה.

— זהו יום הולדתי, נערי, אמרה האשה, — אלי שב שמים, הצטחקה ואמרה לעצמה, — אכן זקנתי גם זקנתי. ובכן נערי, עליך לאחל לי אושר, והוא הושיטה לו להומר כוס של פאנטש.

— אני מאחל לך, ... התחיל הומר לדבר ונשתתק, חזר והתחיל — אני מאחל לך, ... אך לא היה יכול להמשיך. הוא הציב את כוס הפאנטש על השולחן וגם אל הדלת, האם התחבלה סביבה בחדר, ועברה לפינה שבאכסדרה, שלא ירגישו בה. הבת, שהסתכלה באמה, עברה לצד האחר. אותה שעה היה הומר נחפו בגשם, רכוב על אופניה, לשוב למשרדה־הטלגרף. על קיר האכסדרה, לנגד עיניה של האם, היתה תלויה במסגרת נאה תמונה של נער יפהפה ואדמוני בשולי התמונה היו רשומות המלים "לאמא, באהבה מאת אלן, ביום הולדתו השנים־עשר", האם פתחה את הטלגרמה, קראה בה, ובלי להשמיע הגה התחילה מתייפחת חרישית, כשהפונוגרף מוסיף לנגן את הפזמון "Chan-son pour ma Brune" והצעירים המאושרים מוסיפים לרקוד. הבת הביטה בפני האם שבאכסדרה וכבר שנס תתרה בינתה רצה אל הפונוגרף והפסיקה את נגינתו.

כ.

כא.

הדואר בספרות הקומדיה האנושית*

דפים מונשים ע"י
ש. ארלאי

יז.

יח.

... — ומה טיבה של טלגרמה זו? — שאל. מר גרוגאן לא השיב והומר הבין, כי טלגרמה זו הביאה עוד בשורות־סוד אחדת. הוא חדל ללעוס ובלע את בלעו כמו שהוא.

— הלוואי ולא הייתי צריך למסור טלגרמות כאלה, אמר — יידע אני — אמר מר גרוגאן לאטו...

יט.

כעבור חמש־עשרה דקה ירד הומר מקוליו מאופניו לפני בית גדול, נאה ועתיק, שבו נערך אותה שעה גשף. בעד החלונות היה הדורר יכול לראות ארבעה זוגות צעירים רוקדים, והואיל והנער היה בטוח, שכל הנאספים בבית הזה הם מאושרים ועליונים, נתעורר בו רגש בחילה וזוועה. הוא ניגש לפתח־הבית ועמד רגע, כשהוא מאזין למוסיקה, הרים ידו ללחוץ על פעמון הדלת, ושוב הורדה היד.

— אחזור למשרד, אמר לעצמו בקול. — אתמחר ממש רתי, אין אני רוצה משרה שכזו.

הוא צנח וישב על מדרגות הבית. שעה ארוכה ישב כך, לבסוף קם, ניגש לדלת ולחץ על כפתור הפעמון, כשי נפתחה הדלת, ראה לפניו צעירה אחת ובטרם ידע מה הוא עושה, פנה לה עורף ורץ אל אופניו. הצעירה יצאה למרפסת הבית וקראה, — אי הנער, מהו הענין?

* הקומדיה האנושית מאת ויליאם סרוון — תרגם יצחק עברי — ההימנונות והחרוזים תורגמו בידי נ. אלטרמן — ספרית "שחרות", הוצאת עם עובד תל אביב — תש"ו.

— אין הרופאים יודעים הכל, וילי, אמר ספאנגלר. הם מבינים את החומר, אך לא את הרוח. ואתה ואנוכי חיים ברוח. ופתאום אמר : — הן אתה אוהב אותי, לא כן ? אין הרופאים מבינים שום דבר, חוץ מהחומר. אולם אפשר שאתה צריך לנוח קמעה בין כך ובין כך.

— הן, כן, אני אנוח, אמר מר גרוגאן, אני כבר אוהב למנוחה שלמה, טוב.

— וילי, אמר ספאנגלר. — לך אל קורבט שבקרן הרחוב וקח לגימה. האון לפסנתר המוכני, חוזר לכאן ונשוחח על ימים עברה, על חלינסקי וסומלינסקי ועל דאונפורט הזקן, על הארי בול הקטן, ועל פרד מקאינסטיר המשועשע ועל גרוי ביטי הנפלא. לך לך וילי, קח לגימה אחת או שתיים, ומשתשוב הנה נלגלל קצת בפרשת הימים הקדומים.

— אני אסור לי לשותות, טוב, אמר לו מר גרוגאן, הן אתה יודע, שאסור לי לשותות.

— ודאי אני יודע שאסור לך לשותות, אמר ספאנגלר, אבל אני יודע גם-כן שאתה אוהב לשותות, ומה שאדם אוהב לעשות, חשוב לפעמים יותר ממה שהוא צריך לעשות, ובכן לך לך ולגום לגימה.

— אילרייס, טוב, אמר מר גרוגאן ויצא מן המשרד. בחוץ, על המדרכה, עבר צעיר אחד כמה פעמים על פני פתח המשרד, בשלוש-ארבע הדקות האחרונות, כשהוא מציץ כל פעם פנימה. לבסוף נכנס והתייצב ליד הדוכן. ספאנגלר הרגיש בו וניגש אליו.

— מה שלומך ? שאל ספאנגלר, שזכר את הבחור. כס' בור הייתי, שאתה נמצא מזמן בדרך הביתה, לפנסיואניה. אמך שלחה לך את הכסף. לא היית צריך לשוב ולהחזיר לי.

— לא שבתי כדי להחזיר לך כסף, אמר הצעיר. — שבתי כדי לקבל עוד כסף, ולא באתי לבקש אותו, אמר והשי' תעל, — באתי לקחת אותו.

— מה זה אתך ? שאל ספאנגלר.

— הנה מה אתי, השיב הבחור, מכיס ימינו שלך אקדת והחזיקו ביד רועדת.

— חושה, אמר הבחור, הן לי את הכסף, את כל הכסף שיש לך במקום הזה. הכל הורגים את הכל, ולי לא איכפת, אם אהרוג אותך, ולא איכפת לי, אם אני איהרג. אני גרנו ואני רוצה בשום צרות. אך אם לא תתן לי את כל הכסף, מיד, ויה אירה. הן לי את הכסף, מה ?

ספאנגלר שלף את בגירת הקופה והוציא את הכסף מתוך תאים שונים. הוא שם את הכסף, שטרות, גלילי מטבעות ומטבעות פרט, על הדוכן לפני הבחור.

— הייתי נותן לך כסף זה בין כך ובין כך, אמר, ולא משום שאתה מכון אלי אקדת. הייתי נותן לך את הכסף, משום שאתה זקוק לו. הרי הוא לפניך. והו כל הכסף שנמצא כאן, קחנו לך ועלה לרכבת וסע הביתה. חוזר למי קום שממנו באת. אני לא אודיע על גניבתך, אשלים את החסר מכיסי. יש לך כאן כשבועיים וחמשה דולרים

כשנשאר מר ויליאם גרוגאן לבדו במשרד-הטלגרף, הוא ויליאם גרוגאן, שהיה פעם צעיר, שהיה הטלגרפיסטן המהיר ביותר בעולם, התחיל מסיר את הנגירות מעל שולחן עבודתו והיה מפוס לעצמו חרישית מנגינה אחת שנשמרה בזכרונו מימי ילדותו הקדומים ביותר. שעה שעסק הזקן בעבודתו, נכנס למשרד תומאס ספאנגלר. הוא ניגש לשולחן-עבודתו, העיף עין על הטלגרפיסטן הזקן, אך לא דיבר דבר. הסכם היה ביניהם. לעתים קרובות מאד היה מזדמן להם לעבוד שעה ישעית תמימות בלי להחליף דיבור אחד. ספאנגלר הרים את ביצת-המזל מעל לחל של טלגרמות ונתפעל מהסימטריה המדהימה שבצורתה. אחרי כך הניח את הביצה חזרה על גבי תל הטלגרמות.

— וכיצד השליח החדש ? שאל ספאנגלר. — האם הוא בסדר ?

— הסוב שבשליחים שראיתי אני מימי, השיב הטל-גרפיסטן. — ומה דעתך אתה עליו ?

— הוא מצא חן בעיני י'מן הרגע שניגש אלי וביקש עבודה. אמר ספאנגלר. — שמח אני, הוסיף ספאנגלר ואמר, שאתה מחבב את השליח. אל תסרח לנעול את דלתות המשרד, וילי. עשה אעשה זאת בעצמי. עוד מעט עבודה לפני, שיש ברצוני לספל בה. שליח זה יש לו מין שם רגול ומפורסם לא כן ? הומר מקולוי. ולמה, לדעתך קרא לו אביו בשם הומר ולא תומאס, או ויליאם, או הנרי, או משהו בדומה לזה ?

מר גרוגאן אמר : — אחי של הומר מכונה ויליס אך אחותו מכונה בס.

— הומר, ויליס ובס, חזר אחריו ספאנגלר.

— ועוד אח אחד, אמר גרוגאן, שמו מארכוס. הוא בצבא.

— מארכוס, הומר, ויליס ובס, אמר ספאנגלר. — למה אינך הולך הביתה וילי ?

— הביתה ? חזר אחריו מר גרוגאן וחייך. — אם תרי שני, טוב, אמר, הייתי רוצה לשבת אתך כאן עוד מעט. אין לי לאן ללכת אחרי העבודה ואין לי מה לעשות מלבד השינה, ואין אני נהנה מן השינה.

— אבל, וילי, פנה אליו ספאנגלר בתוכחה, כאילו היה מדבר אל נער קטן. — לא הייתי רוצה שתדאג. ויודע אני כך, שיש דאגות בלבך. ואין לך כל צורך להיות מודאג. אין אתה זקן ושום איש בעולם לא יעביר אותך לפנסיה. והלא אתה יודע יפה, כי הייתי חסרי-ישע במשרד הזה בלעדיו. אתה תאריך ימים עד מאה שנה ועבוד תעבור בכל יום מימי חייך.

— תודה, אמר הטלגרפיסטן הזקן. הוא נשתתק ואחר כך אמר חרישית : — הלילה היתה לי שוב התקפה קלה. הן, שום דבר רציני. הרגשתי קודם שהיא עומדת לבוא. הנער היה כאן. שלחתיו להביא לי את התרופה. יודע אתה, תרופה זו אסור לי לקחתה. עלי לסור אל הרופא, ועלי לנוח.

אלי מימי כדרך שדיברת אתה. אין אני רוצה באקדח וגם את הכסף לא אקח. אני חוזר הביתה. הגעתי לכאן כ"טרמפ". וגם את דרכי אעשה כ"טרמפ". הוא השתעל רגע ואחר כך אמר: אין אני יודע סנין השיגה אמי את שלושים הדולרים. אני יודע שאין לה אפילו פרוטה מיר תרת אחת. קצת מכסף זה הוצאתי על שתיה וקצת על משחק בקוביה ואת השאר...

— בוא פנימה ושב, אמר לו ספאנגלר. כעבור רגע ניגש הצעיר אל הכסא שלפני שולחנו של ספאנגלר. ספאנגלר ישב על לוח השולחן.

— מהו הענין? שאל את הצעיר.

— אינני יודע בדיוק, אמר הצעיר. אני חולה, כנראה, אולי בשחפת, אינני בטוח בדבר. אם לא קיבלתי שחפת עד כה, דומה כי הייתי צריך לקבלה, לפי אורח החיים שלי. אינני אוהב להתאונן. היה לי הרבה מזל רע, אך אני יודעת כי אשמתי אני היא זו. ועכשיו אלך. תודה רבה, אנסה להעלותך על זכרוני יום אחד. הצעיר פנה לצאת מהמשרד.

— המתן רגע, אמר לו ספאנגלר. שב נא, שב. מתוך מתוך. יש לך הרבה זמן עכשיו. שוב לא תכלכל את מעשיך בחפזך. מכאן ואילך תאט קצת את מהלכך. בחור שכמותך. במה אתה מתעניין ביותר?

— אין אני יודע, אמר הצעיר. אין אני יודע, מה הדרך

הוא המתין לבחור, שיקח את הכסף, אך הלה מיהא לנגוע בו.

— אני מתכוון לכך באמת, אמר לו ספאנגלר. — קח את הכסף, קח ולך, אתה זקוק לו. אין אתה פושע פלילי. אמך מחכה לך. כסף זה הוא מתנה לך ממני. לא תהיה לנגב אם תיקחנו. אתה קח לך את הכסף, סלק את האקדח וסע הביתה. השלך את האקדח הזה ויטיב לך.

הצעיר תחב את האקדח בכיס מעילו, ביד, שהחזיקה קודם את האקדח האפיל על שפתותיו הרועדות. — אני חייב לצאת ולירות ברכת, אמר.

— אל תדבר כשוטה, אמר לו מנתל משרד-הטלגרף. הוא חפץ את הכסף בחפזו והוסיף לצוער. — הבט, אמר לו, זהו כל הכסף שישנו כאן. קחהו וסע הביתה, וזה הכל. ואם יישר הדבר בעיניך תשאיר את האקדח ברשותי, כאן. הנה הכסף שלך. כן, שלך הוא, אם נאלצת לשלוף אקדח כדי לקבלו! אני יודע ומכיר את הרגשתך. מפני שגם אני הרגשתי פעם כך. כולנו הרגשנו פעם כך. בחי-הקברות ובחי האסורים מלאים בחורים אמריקניים טובים, שהיו להם מזל רע וזמנים קשים. לא פושעים המה. הנה, אמר לו ברור, קח כסף זה וסע הביתה.

הצעיר הוציא את האקדח מכיסו, דחפו והסיטו על פני הדוכן אל ספאנגלר, ששטטו לתוך מגירת-הקופסה.

— אין אני יודע מי אתה, אמר. אך שום איש לא דיבר

דודא נע — הר' יהודה

שאלך בה, ומה המעשה אשר אעשה, כשאניע לשם, או במה עלי להאמין, ובכלל. אבי היה מטיף, אך הוא מת כשהייתי בן שלוש שנים. אין אני יודע בפשטות מה עלי לעשות. הוא הסתכל בספאנגלר. — ומה יש כאן לעשות? —

הו, שום דבר מיוחד, השיב ספאנגלר, כל דבר אשר יעשה. לא חשוב מה אדם עושה. כל עבודה שהיא טובה והגונה.

— כל הימים הייתי חסר מנוחה ולא מרוצה, אמר הצעיר. אין אני יודע למה, אך אין לך דבר הקרוב ללבי. אינני אוהב את הבריות. אינני אוהב להיות בקרבתם. אינני נוהג בהם אמון. אינני אוהב את דרך חייהם, את שיחם ושיגם, את הדברים שהם מאמינים בהם ואת הדרך שבה הם דוחקים ודוחפים זה את זה.

— כל אדם ואדם בעולם, אמר לו ספאנגלר, מרגיש כך בשעה זו או אחרת.

— ולא שאין אני מבין את עצמי, אמר הצעיר. סבורני שאני מבין ומבין. ואין לי שום אמתלה. אני אחראי לכל דבר. אני פשוט עיף ויגע, וכבר קצת נפשי בכל אלה, ואני חולה. אין לך דבר שמעניין אותי. כל העולם כולו יצא מדעתי. אין אני יכול לחיות חיים ממין זה שהייתי רוצה לחיות ואין אני מרגיש כאילו אני חי חיים ממין אחר. לא כסף הוא זה שאני רוצה, או זקוק לו. יודע אני שהייתי יכול לקבל עבודה, ביחוד עכשיו, ואולם אינני סובל את בנייהאדם שמידם מקבלים את העבודה. אין הם שווים פרוטה. אין אני אוהב להיות נכנע לפניהם ואין אני יכול להרשות לכל ברנש שיעשה אותי כאסופה הנד רסת. נסיתי לקיים בידו משרות אחדות, שהיו לי ביוורק, פנסילואניה, ותמיד הייתי מגיע לידו ריב והיו מפטרים אותי. שלושה־ארבעה ימים, שבוע, או שבוע וחצי. הזמן הרב ביותר שקיימתי בידו משרה אחת היה חודש ימים.

— ניסיתי להתגייס לצבא ביוורק, משום שחשבת, כי זה עלול להיות דבר טוב, ללכת לאוה מקום שהוא, ואולי גם ליהרג. אם הם שולטים כך בצבא הרי לפחות למען מטרה שהיא כפי שמניחים, הוגנת למחצה, אין אני יודע אם זו מטרה הוגנת באמת, או לא, אך על־כל־פנים, מניחים שכן היא. לא קיבלוני. פסלו אותי בבדיקה הרפואית. ולא בגלל ריאותי בלבד, גם בגלל דברים אחרים. לא טרחתי למצוא מה הם. הצעיר התחיל משתעל שוב, אך זאת הפעם השתעל כמעט דקה תמימה. ספאנגלר הוציא ממנו רת שולחנו בקבוק קטן.

— הרי לך, אמר לו, לגום מזה לגימה.

— תודות, אמר הצעיר. אני שותה קצת יותר על המידה, ואולם עכשיו זקוק אני לגימה. הוא לגם לגימה אחת מן הבקבוק והחזירו לספאנגלר. — תודות, אמר.

ספאנגלר החליט להמריץ את הצעיר, שיוסיף לדבר. — מה אחת קורא? — שאלו.

— הו, הכל, אמר הצעיר. על כל פנים כך נהגתי כשי הייתי בבית. לאבי המון ספרים, ולא ספרידת בלבד. ספרים טובים, משל סופרים טובים, האהוב עלי מכולם היה

ויליאם בלייק, אפשר שאתה מכיר את דבריו. שכספיר ומילטון, פופ ודון, דיקנס ותאקריי, כולם יחד. קראתי כל ספר מספריו של אבא, ומהם שקראתי פעמיים. ואח־דים — שלש פעמים. פעם אהבתי לקרוא הרבה, אך כיום — לא. כיום אינני רוצה אמילו להביט בעתון. אני יודע את החדשות. החדשות הן על שוחד ורצח בכל אשר תפנה, ואלה מעשים בכל יום, ואין לך אדם אחד בעולם, שיחדר ויודעזע בשל כך. הוא הליט את פניו בשתי כפות ידיו והוסיף לדבר חרישית, בלי להרים עיניו. — אין בפי מלים להודות לך על אשר עשית ועל היותך יצור אנושי מסוג אדם־המעלה. והוא הוסיף: — חייב אני לומר לך, כי הייתי יורה כך, אילו היית נבהל מפני, או שהיית נוהג אתי שלא באדיבות. עכשיו אני יודע כי שלא באתי הנה ואקדח ביד למען הכסף. אין אני יודע אם תבין לרוחי, אך אני באתי הנה מזוין באקדח, כדי למצוא מעטה ולעור למים את האדם היחיד בעולם המוכר לי שנהג בהגינות כלפי הוולת. לא נהג כך אלא לשם הגינות בלבד, הגינות לשמה, אם אדם זה הוא באמת הגון. באתי הנה לברר, אם לא היה זה אלא מקרה, לא העליתי על דעתי, כי מישהו יכול להיות הגון באמת, משום זה היה סותר את כל דעותי ורגשותי על הכל ועל כל האדם, רגשות שהיו בי זמן רב, שהגעז האנושי הוא נטול תוחלת ומושחת וכי אין אדם בארץ, שיהיה ראוי להקרא אנושי באמת וראוי ליחס של כבוד מצד הוולת. במשך זמן רב התיחסתי בבוז לאנשים הרגשניים כלאנשים הגאונתיים והנה לפתע פת־אום, בריחוק אלפי מילין מן הבית, בעיר נכריה, מצאתי אדם שהוא הגון. דבר זה הטריד את מחשבת. זה הטריד אותי זמן רב. רציתי שדבר זה יהא נכון. רציתי להאמין בכך, משום שהייתי אומר לעצמי במשך שנים: — אמצא נא אדם אחד שלא הושחת על ידי העולם, למען אוכל גם אני להיות לא מושחת. למען אוכל גם אני להאמין ולחיות. לא הייתי בטוח בדבר כשנפגשנו פעם ראשונה, אך אני בטוח בכך עכשיו. יותר מזה אין אני רוצה מידך. נתת לי את כל מבוקשי. שוב אין אתה יכול לתת לי יותר מזה. יודע אני כך, שאתה מבין לרוחי. כשאקום ממקומי לא אקום אלא כדי להגיש לך שלום. אינך צריך לדאוג לי. אני חוזר למקום שממנו אני בא. אני חוזר הביתה. לא אמות ממחלתי, כי אחיה, ומעשכיו ידוע אדע איך לחיות. שעה קלה הוסיף הצעיר לשבת בראש מורד. אחר־כך קם לאטו והביט בפני ספאנגלר. — רב תודות, אמר.

ספאנגלר ליחה במבטו את הצעיר היוצא מן המשרד. הוא ניגש אחר כך למגירת הקופה והחזיר את הכסף למקומו. הוא לקח את אקדחו של הצעיר ופרקו מכדוריו. את האקדח החזיר למגירה ואת הכדורים הטיל לכיס מע־לו. אחר כך חזר אל סל הפלדה המרושת, שבו היו הטלי גרבות של כל יום. הקשורות בחבילות־חבילות. באחת החבילות מצא את הטלגרמה, ששלח הנער לאטו. המנהל של משרד הטלגרף נטל טופס טלגרמה חדש והתחיל כותב טלגרמה, וכך כתב:

אמא יקרה, תודה בעד הנסך בקרוב אחיה בבית.
הכל מצוין.

הוא קרא את תוכן הטלגרמה והחליט להחליף את המלה "מצוין" במלה "בסדר". אחר כך נזכר לרגע בצעיר והוסיף "באהבה גיון". הוא ניגש למקומו של מר גרוגאן ליד שולחן הטלגרף וצילצל לטלגרפיסטן. אחרי כמה רגעים קיבל ספאנגלר תשובה ואז שיגר את הטלגרמה בכמה נקישות. אחר כך שוחח עם הטלגרפיסטן, שבקצה החוט האחר, והיה מחייך כשהוא מאזין לנקודות ולקווים, המגינים עים אליו והשיב להם את תשובותיו. כשגמר את השיחה, קם ועבר למכתבה שלו.

ויליאם גרוגאן נכנס וישב על הכסא, שעליו ישב קודם אותו צעיר.

— וכיצד אתה מרגיש את עצמך עכשיו? שאל ספאנגלר לטלגרפיסטן הזקן.

— יותר טוב, כמובן, אמר מר גרוגאן. היו לי שתי לגימות, תום והאזנתי לשירת החיילים. הם אוהבים את הפסנתר המוכני ואת השירים העתיקים האלה, שירים שלא שמעו קודם מימיהם.

— השירים העתיקים, יפים הם.

— תום, אמר גרוגאן. — הזוכר אתה, כיצד דאונפורט הזקן היה שר את הבאלאדות ההן?

— ודאי, שכן, אמר ספאנגלר. — כל עוד יעמוד הבנין הזה על תלו אשמע את קולו. גם ברגע זה אני שומע אותו שר. אך לא באלאדות בלבד, גם שירי בית-התפילה. אל

תשכח את שירי בית-התפילה, דאונפורט הזקן היה רגיל לשיר בכל יום ראשון.

— לא שכחתי אותם, אמר מר גרוגאן. — כל אחד ואחד מהם עדיין זכור לי יפה. הוא אהב כמובן להעמיד פנים שהוא כופר גמור, אך כל יום ראשון היה שר הימנונות, לועס טאבאקי-לעס, משגר טלגרמות, שר ומתין מיץ טאבאק מפיו לרקקית, ראשית מעשה היה פותח בבוקר: "ברוך בואך, בוקר יקרתי, יום קודש ומנוחות". אדם גדול היה, תום, ואחר כך היה פוצח מה ברינה: "יום זה הוא יום אורה יהי אור היום הזה".

— וזכורני, זכורני, אמר ספאנגלר. — יהיה אור היום הזה, ואחר כך היה יורק מיץ של טאבאק לתוך הרקקית.

— ואחרי-כך, המשיך גרוגאן, היה שר "אדוננו, יוצר יום ולילה, נודה לך, כי נתת לנו אור". כופר גדול זה! ויותר מכל אהב את האור ואת החיים, ובערב של יום, היה קם מכסאו לאט, מחלק עצמותיו ושר חרישית: "הנה מנה יום, נטו צללי ערב". הוא הכיר את כל השירים העתיקים והטובים והוא אהב את כל אחד ואחד מהם. "המושיע, היה קורא בקול, ומעמיד פני כופר המלגלג, חננו בברכה עם ערב, המושיע, בטרם בתנומות נפקיד רוחנו, על חטא ועל מרעית נתודה לפניך, כי לך הישועה אף לך הרפאות".

הטלגרפיסטן נשתתק, כדי להיטיב להיזכר בידו, ששכב חיים לפני שנים רבות, רבות. — זוהי האמת, תום, אמר, זוהי האמת.

המנהל של משרד-הטלגרף חיך אליו, אל ידידו הזקן, יטפח לו על כתפו, כשקם ועבר על פניו לכבות את אורות החשמל ולסגור את המשרד לשעות הלילה.

(המשך יבוא)

חדר המנחה במרכז הסלפונים, חיפה

כיצד לנצת בויכוח

אופן השימוש בגידופים

לעור נוסף עלול לבוא איצר מלים מפותח המתאר בדיוק נמרץ את רמתו, תרבותו, מוצאו ובעיקר את אכזר תיו של יריבך, כפי שאתה רואה אותם באותו רגע. למרות יעילותו הרבה של אמצעי זה, איננו מיעצים להשתמש בו, לאלה שאינם יודעים פרק באגרוף.

תורת ההגיון

הסתמכות על הגיון בריא לכשעצמו, אינה אלא סימן חולשה מובהק, לעולם אל תמכור עצמך להגיון, אלא אם כן אחת החלטתך להפסיד את תוארך כאלוף ב"גנוד".

ג'יימס ויטנר

לפני שנים רבות קראתי בכתביעת ישן את המעשה הזה:

יום אחד קבל מנדלי מוכרספרים מכתב, מאחר שהי שולח לא הדביק עליו בול כחוק, נאלץ מנדלי לשלם לדורך קנס העולה כפליים על מחיר הבול. המכתב נשלח על ידי אדם בלתי מוכר למנדלי, בו הוא פונה אליו בדברים של מה בכך, ובין היתר הוא שואל לשלומי.

לאחר ימים מספר קבל אותו אדם חבילה כבדה מאוד, הוא נדרש לשלם קנס גדול היות והשולח לא שילם את דמי המשלוח. בגודל סקרנותו לדעת את אשר בתוך החבילה מיהר המקבל לשלם את הקנס המוטל עליו, ומה השתומם בשעה שפחתה ומצא שלא חבילה אלא אבן אחת גדולה וכבדה בצורה שתק בווי הלשון:

"כשקבלתי את מכתבך שבו שאלתני לשלומי, נוכחתי לדעת כי קיימים בעולם אנשים הדואגים לי, וכך נגילת אבן כבדה מעל לבי. את האבן הזאת הריני שולח אליך כתשובה..."

במסדר הנסיעות "אמריקן אקספרס" בפרים פנה צעיר לבוש יפה אל פקידת המודיעין וביקש ממנה מטבע המיועד לשימוש בתאי הטלפון. הוא הלך וחזר פעמים אחדות, עד שלבסוף הודה שמצא בחורה יפה מאוד אשר אמרה לו לטלפן לה. אך, מעשה שטן, בגלל איזה גודניק שדיבר בלי הרף בציוד השני של הקו, לא הצליח להשיג את מבוקשו. פקידת המודיעין התנדבה לעזור לו, אלא בעת שהראה לה הצעיר את מספר הטלפון פרצה זו בצחוק.

היה זה המספר שפונים אליו כדי להתדע על השעה המדויקת! (ר.מ.ר. — על פי "רידס דיבסט")

תנאי מוקדם לזכות בויכוח הוא לעורר ויכוח, והוא אמנם החלק הקל שבתהליך. לאלה המתקשים בדבר, הרי רשימת השיטות השמושיות ביותר:

א. צא בהכרזה קולנית ותוקפנית, המוקיעה את השגיון (Hobby) החביב על רעך.

ב. האזן ברב קשב לדברי חברך עד הגיעו למסקנה כלשהי. שלול את דבריו ללא היסוס.

ג. השמע דעה נועזת כלשהי בעלת ערך מוסקף. הגור שא אינו משנה אך פוליטיקה, דו"ת ד"ר קינסי, שגיגות ובחירות עדיפים. באשר לנושא טכני, התנאי הוא שלא אתה ולא חברך בקיאים בו.

הטכניקה של הויכוח

שיטת "במקום דורך" אחת התחבולות של המתפלמס המומחה היא חזרה מתמדת, שכלל טענה קטנטנת כלשהי, בהיקף של כמאה מלים, וחזור עליה שוב ושוב, במינימום השינוי, ככל שעולה בדרך. זה יוצא את הרוח ממפרשי יריבך והוא יצא מהמערכה.

דרך השימוש והשימוש ב"כן — אבל"...

זהו אמצעי חביב נוסף כדי להפיק יעילות מכסימלית. האזן בדריכות לדבריו, ומיד עם הגיעו ל"מסמר" טענותיו, הפסיקו בקול רם ופתח בטענותיך השגרתיות בגלל. בדרך כלל, יש להקדים לשימוש "כן — אבל"... בין שתסכים לחלק כלשהו מטענות יריבך ובין אם לאו.

קרשנדו

זהו תחבולה בת יעילות עצומה בידי האמן המושלם. אופן השימוש: המשך בטענתך השגרתית עד שיריבך נראה כאילו הוא עומד לשסע אותך בדברך, ואז, אל תקדיש כל תשומת לב לדבריו, פרט מאשר להרים בהדרגה את עצמת קולך. תחבולה מעולה זו, מתגנשת בדרך כלל בקרשנדו דומה מצד יריבך, וכאן המבחן לאמן המושלם: עליך לצעוק לעבר יריבך בעצמה כזו, ובמשך זמן כה רב, עד שלא תהא כל אפשרות לשמוע מלה מדבריו. חסרונו של הקרשנדו טמון בכך, שאם כי הצלחת לבלום את דברי יריבך, הרי לא הצלחת להשמיע את טענתך אתה, ולכן רבים המומחים המעדיפים את השיטה הבאה:

הגמגום

הרכבו: חזרה קולנית על ההברה הראשונה של טענתך הבאה עם או בלי הקרשנדו. מיד לכשיזכח בן זוגך שקולו נבלם בנאות גמגומך, שטף דיבורו יכנס לשפל, והדרך לפניה.

מעורר חמלה הוא היריב אשר מולו עומד אמן, המשיח למש לסרוגין בקרשנדו ובגמגום.

יעילות הגמגום מתבטאת במיוחד כמכשיר מצוין לפריעת שגרתו של היריב.

דמויות בעבודה

ג. פוזנר

שומר הסף כהן

מפנה מבטה אליו ומושיטה פתק לידו הרחבה. הוא מסיט את כסאו לפניה ומבקשה לשבת. זיק של אושר אפפהו ובכל פעם הוא סוגד בנופו ומבקש את סליחתה על שהיא צריכה לחכות. יד של נער אחוזה בידו והוא מורחו את הדרך למקום יעודו. ידיו השמנות והמחוספסות מצביעות מתוך חמימות יתרה. זורק מבטו על חבילות של מושבות שנצטברו ושנסתננו בין חבילות של תלאיב ולמי שעובר על ידו ממחסן החבילות הוא מפנה את פניו החייכניים ומתוך התרגשות שואל: — למה לא לוקחים את החבילות המיועדות למושבות ולא שולחים אותן לתעודתן? החבירות לוח המצפות לגואלן?

III

בוקר בוקר שוטף הוא את המיחם החשמלי משפשו ומבריקו שלא יוחלד ומעבירו למקומו; מרתוח טה עבור העובדים ומתעטף בסניר שלא יותוו עליו מים ולכלוך. בסעודת בוקר כולם מסובים על יד השולחן כשבספליהם ובכוסותיהם טה רותח ומתביל. כל לכלוך לא ניכר אחרי סיום סעודת הפועלים. עומד ועיניו מסיקות רצון. ככה צריך להיות, פולט הוא לחללו של עולם. כל מי שנפצע או נחבל, פניו מופנות ומכוונות אל כהן. נחפז הוא אל הארון הקטן ומוציא את מכשירי הרפואה הנחוצים והמצויים. מפשיל שרוליו ואחרי רחיצת ידיו, כאב רחמן, מורח וחובש כדבעי את הפצע ולא עוזב את הנפגע עד שנשמע ה"בסדר" יוצא מתוך גרונן הצרוד וקולו מהול ברצינות נלבבת.

II

גברת נמוכת קומה בגיל ששים בערך עובדת לפניו.

בחסיבת הפרידה לעובדי הדואר מירושלים שהשתתפו בביצוע העבודה הקשורה במרכזי הסלפונים בתל-אביב.

מפה ושם...

— ליקוטים —

ש. מ. ואל

במשך 12 החדשים האחרונים הותקנו 60 אלף טלפונים חדשים.

ו. שיבושים המכפילים את המחיר

יהיה זה מזור כל כמה שיהיה העובדה היא כי בולים משוכשים, שהודפסו עם "שגיאה", הינם בעיני בולאים בעלי ערך רב יותר מן הבולים הרגילים. הדבר הפך ל"מתלה". כל בולאי ללא יוצא מן הכלל, כמעט, עסוק ב"ציד" אחרי בולים משוכשים. ויש אנשים, אשר מתוך חוסר עירנות אינם שמים לב לבולים כאלה ומוציאים אותם מידהם. ושוב יש כאלה, העוסקים בחיפושים בצורה מתמדת ולא פעם באים על שכרם, אולם יש והבול הבלתי רגיל מזדמן במקרה כפי שסיפרנו זאת לפני זמן מה במדור זה על בול דואר האוויר האמריקני.

אחד מסחורי הבולים הגדולים בלונדון קיבל לפני שנים משלוח בולים ממנהל הדואר במערב אוסטרליה כפי שהור מינם. אולם מה רבה היתה השתוממותו של הסוחר כאשר מצא בין היתר בין הבולים, 120 בולים בערך של שני פני אשר הודפסו במקרה בצבע ארגמן, כצבע הבולים בערך של 6 פני. מנהל הדואר הצטרף מאד במכתבו על הטעות בהדפסה ובעיקר על שנאלץ לחשב את מחיר הבולים הללו לפי 6 פני כאשר בתור כאלה נמסרו לו. הסוחר אשר תפס את הענין הוציא חלק מן הבולים לשוק במחיר של 5 שילינג. כיום מגיע ערך הבול ל-80 לירות ומעלה.

השגיאות בתוכנון הבולים הן רבות. ישנם בולים, שבי הם אין הפרטים מתאימים למציאות והם פרי דמיונו של מחנכן הבול בלבד. יש בולים עם שגיאות בכתיב. ודבר זה גרם לדוג לא למעט ושערוריות. כך, למשל, רגוז הבלנים מאוד מאוד כאשר נוכחו לדעת כי בסדרת בולי דואר אויר שהוצאה בשנת 1930 אחד המטוסים שהופיע בבולים לא היה בלני. הוא נשא סימני זהוי איטלקיים. שערוריה גדולה התעוררה בנואטאמאלה, כאשר שלטונות הדואר זלזלו משום מה בשפת המדינה. במטרה לפרסם בעולם הרחב את הקפה המצויין שלהם, החליטו השלטונות להדפיס בולים עם כתובת "גואטאמאלה מיצרת את הקפה המשובח בעולם", אולם הכתובת הודפסה רק בשפה האנגלית וגואטאמאלה רעשה. אחת השגיאות המגוחכות ביותר נעשתה באוסטרליה ב-1934. בבול בערך של 6 פרוטות עם תמונת איכר מאוסטרליה התחתית הופיע האיכר כשי אוניו מופנות לאחור. רק כעבור שנה הוצא סדרה מתוקנת ותפעם האזניים היו בסדר. האפשרויות למצוא שגיאות קטנות כגדולות בבולים ין כמעט בלתי מוגבלות וכל אחד המצויד בזכוכית מגדלת וסבלנות, יכול להשתעשע בדרך זו במשך שעות ארוכות. (במחנה)

א. שנה טובה... לרפת

לקראת השנה החדשה נשלחו רבבות ברכות לתושבי כאר שבע והנבב. על מעטפה אחת כתב השולח: "לרפת של קיבוץ ח. עלו והצליחו — נגב". על מטפה אחרת נשרמה הכתובת: "לכבוד משה, באר שבע, שנה טובה..." (ידיעות אחרונות)

ב. בוליו של פארוק

אוסף הבולים הגדול של פארוק, שהוחרם על ידי הממ שלה המצרית, יימכר בהכרזה בקהיר בעונה הבולאית הבאה. המכירה שתמשך 6 ימים, תיערך בספרואר 1954. באוסף מבחר גדול של בולים מצריים מיוחדים, ומדור של בולי המושבות הבריטיות, המכיל כמה בולים נדירים מאד. חכרת סותבי, שתנהל את המכירה, אימדת את הפדיון, שיתקבל במכירה ב-6 ספרות. (הארץ)

ג. טלית ותפילין — ובולים

עוד אולם בית הדואר שריו באפולוית דמדומי הבוקר, וכבר תראה אותו, את אספן הבולים הישיש, טלית ותפילין ליו תחת בית שחיו, עומד בראש תור ארוך ליד האשנב ומחכה: בול דואר חדש מופיע היום.

האשנב נפתח והפקיד מגיש לו את מבוקשו. נוטל הוא הישיש את הבול בידו הרועדת, מקריבו לעיניו הכהות והממושקפות ובודקו ובוחנו מכל עבריו. "שן" כי חסר לו חיו בבול, או קמט קל כי יגלה בו, הריחו פוסלו מיד, מעשה אספן בולים וחוק, שייך הוא לסוג האספנים המהירין מן המהדרין. בילדותו כבר התדפק על דלתות בתי הדואר, וכך המשיך בכל גלגולי דרכיו המרובים במשך תקופת חייו הארוכה. העשיר את אוספו ו"למד היסטוריה", על מלכים וממלכות שנפלו וקמו. והנה הגיע לארץ ו"זכה בה" לתחית ישראל.

ועתה — מפטיר הוא, אגב אנוחה עמוקה — עם קום יהודה, זנחתי לעת זקנתי את "ההיסטוריה של הגויים" ואמשיך בוו משלנו, למען בני ינכדי. (דבר)

ד. המכתב הוחזר

יהודי, קנאי לעברית, לא יכול לעבור בשתיקה על שמה הבלתי-עברי של שרת העבודה גולדה מאירסון, — עמד וכתב מכתב לפי הכתובת: ממשלת ישראל, השרה הגבי זהבה מאירי.

הדואר העביר את המכתב למשרד העבודה, אבל משם החזירוהו לדואר בציון: — "לא ידוע..." (ידיעות אחרונות)

ה. טלפונים בבריטניה

408,000 איש מחכים בתור להקנת טלפונים בבריטניה.

ז. חסל "אין תשובה"

בשאין איש בבית או במשרד, ומישהו מטלפן אליו — מה גורלה של שיחה זו? עד כה היית מצטער על שנעדרת מן הבית, מעתה יוכל הפטרופון לעזור לך.

הפטרופון הינו מכשיר טלפוני חדש, המסוגל "לענות" לכל קריאה טלפונית. כעל המכשיר — לפני צאתה את הבית או המשרד — יכול להקליט ידיעה האומרת כי הוא עומד לשוב בשעה מסוימת ומבקש להשאיר בעבורו ידיעה. אדם המתקשר מן החוץ, שומע את הידיעה ומשרד אל השפופרת את הודעתו. כשבצל הבית או המשרד חוזר אל מכשיר הטלפון שלו, "מספר" לו האחרון את כל אשר נדרש בעת היעדרו... החברה המייצרת את הפטרופון מבטיחה כי כאשר הוא יוכנס לשימוש המוני, יהא מחירו עממי.

ח. נשכחות מפ"ת

פרט פיקנטי, שנשכח בהמולת יובל היצי של פתח תקוה, ושרק הבולאים זוכרים אותו, הוא ש"אם המושבות היתה המושבה הראשונה שקיימה שרות הדואר עברי עצי מאי, עד שנת תרס"ט לא היה בפ"ת משרד דואר בכלל והמכתבים הובאו מיפו. יהודי בשם טרייבוס היה מוסרם לחלוקה לאשה בשם פרידה מינה (שלא ידעה לקרוא) והיתה גובה 14 פרוטות מכל מכתב.

משנבחר גולדנהירש לראש הועד בשנת תרס"ט, בא להסכם עם הדואר האוסטרי בארץ, שלפיו היה חובה להדי ביק בול פתח תקוה מיוחד על כל מכתב בפנים הארץ. הבול, שהוא כיום מבוקש למדי ע"י אספנים, נשאר במחזור בשנה, עד שהטורקים אסרו להשתמש בו. (ידיעות אחרונות)

ט. אית הצטיינות בעתו...

"טוב מאוחר מאשר לעולם לא", אמר פתגם אנגלי. גורבי פיקטון, בן היצי מסידיני, אוסטרליה, יכול לאשר זאת.

הוא קיבל לפני כשבועיים חבילה בדרך הדואר, אשר הכילה מדליה ומכתב הוקרה מאת "העם היושב בקובה", על השתתפותו בשורות גבא אה"ב במלחמה הספרדית-אמריקנית... (ידיעות אחרונות)

י. גם אצלנו יהיה כך...

עם הודע דבר נכונות ישראל להפסיק את העבודה בירדן, ביקשה תנועת החרות להתייעץ עם יושב ראשה, מר מנחם בגין, על הצעדים הבאים של התנועה, — אך מר בגין שהה כיום, כידוע בדורס-אפריקה.

מרכז הטלפנה בישראל הומין שיחה רחופה עם מרכז הרביוניסטים ביוהנסבורג: אולם השיחה התקבלה בערב, כשהמשרד היה סגור. הטלפוניסטים האדיבה של יוהנס בורג ערכה חקירה קצרה, ביררה היכן מתאכסן מר בגין והעבירה את השיחה לבית מלונ. אולם שם התברר שהוא יצא.

הטלפוניסטים האמריקאית ערכה "מבצע בוק", גילתה מי הם ראשי הרביוניסטים ביוהנסבורג ושאלתם היכן עלול מר בגין להמצא. "בסוף נמצא מי שידע שמר בגין נוצל ערב פגיו ראשון שלו, לבקר בקולנוע. הטלפוניסטים החלה להתקשר עם 42 בתי הקולנוע שבעיר וסביבתה, בכל מקום הופסקה ההצגה, ומר בגין נקרא ברמקול לטלפון. מר בגין נמצא בקולנוע ה-14, בא למשרד הקולנוע וישם קיים את השיחה עם תלמידי (ידיעות אחרונות)

יא. בין מרכבת הדואר למטוס הסילון

"יש בן 91, ג'יסס מונטי, נהג באוירון סילון ששם 800 ק"מ לשעה בחגיגה שנערכה לכבוד 50 שנה לסיסת הבכורה של האחים רייט.

בהיותו צעיר בן 20 נהג מונטי במרכבת הדואר ב"מערב הפרוע". בהיותו בעת ההיא אמר, כי אז היה זקוק ל-10 ימים כדי לעבור מרחק של 800 ק"מ. (על המשמר)

יב. ברנארד שאו וחברת הטלפונים

בבריסניה הותקן השבוע הטלפון ה-6,000,000. בהזדמנות זו מן הראוי לציין, שחברת אדיסון — חברת הטלפונים הראשונה בעולם — פתחה את סניפה בלונדון ב-14 בנובמבר 1879, וברנארד שאו שימש בתור מזכירה הראשונה של החברה. (חרות)

יג. שדה פרסומת...

בשדה בוקר מגיעים פעם בפעם מכתבים בשביל ראשי הממשלה. אחד מהם נשא את הכתובת: "למשק בן-גוריון, שדה בוקר". (מערב)

יד. בול "בלתי רצוי"

בעל חנות בעכו, שיש לו רשיון למכור בולים הופיע בימים אלה במשרד הדואר בעיר, וביקש להחליף את הבולים שטבועה בהם תמונת רמב"ם (בערך של 110 פרו"ט), בטענה שאינו יכול למכרם. כששאלוהו לפשר הדבר, הסביר: "יהודים יוצאי אירופה אינם רוצים לקנות בול שטבועה עליו תמונת ערבי, ואילו יהודים יוצאי ארצות המזרח, שלרובם מוכרת תמונתו של רמב"ם, אינם רוצים להשתמש בבול זה מאחר שהם רואים בכך חילול כבודו". (הארץ)

טו. בול יהודי בארה"ב

לרגל יובל 300 שנה ליהדות ארצות הברית הממשמש ובא (1954) פנו 61 צירי הקונגרס למשרד הדואר האמריקאי בהצעה להדפיס בול זכרון מיוחד. (דבר השבוע)

טז. חדשות מעולם הבולים

— פורטוגאל הציין את מלאת 100 שנה לבולי הדואר שלה. על ידי הוצאת מדרת בולים בת 8 ערכים, שיצאו את תמונת המלכה מריה היז שמלכה בפורטוגאל בעת הוצאת הבול הפורטוגאלי הראשון.

— אנגליה מציגה סדרת בולים עם 20 תמונות יפות של חיות הבר המצויות בארצה.

— איטליה ציינה את יום הזכרון הרביעי לחתימת הברית האטלנטית על ידי בול המתאר את אירופה ואמי ריקה כשהן קשורות זו בזו בתשתית. (הארץ שלנו)

י. שני שיאים

הדור של העיר הקטנה, רושן מיון, שבאיזור היין המפורסם בשמו, שתה כל בוקר במשך שלושים ושנים שנה כוס יין תמורת העתון שהיה מספק לאחד מבתי הקפה בעיר. כך הבל שתה בדרך זו שש חביות מלאות, וזר זה — מר לוס גוטיה — הוא שמרן לפי טבעי וסרב, למרות גילו, להשתמש בכלי רכב. כתוצאה מכך, הגיע היום, לאחר 32 שנות עבודתו, לשיא של הליכה ברגל: 350,000 ק"מ.

ברור שהסטאטיסטיקה אינה כוללת את אלפי הבקבוקים אשר שתה מר גוטיה בביתו ואת אלפי הקילומטרים אשר עשה ברגל בימי הראשון, בצאתו לטייל עם משפחתו. (מערב)

יח. נהג גבון נוהג נכין

פנחס נסיך מראשון לציון, בעל ההצעה לנטיע עצי פרי לאורך כבישי העולם — אנב, הצעה זו מתגשמת והולכת בארצות רבות ובפרט בדרום וביפן — מציע עתה מיסמה: נהג גבון נוהג נכון, שאפשר לעשות לה פרסום בצורות שונות, ובמיוחד בצורתה של חותמת הדואר. (דבר)

יט. בול זכרון של אי"ם

מדור הדואר של אי"ם מודיע, שכול הזכרון הראשון שיוצא בשנת 1954 יהיה לכבוד פעולת ארגון המזון והחקלאות ליד אי"ם. זה יהיה הבול הראשון של אי"ם בשני צבעים. (הבוקר)

כ. שר בעל רגש

שר הדואר של ונזואלה הוא ידידם של מאותבים. זה מקרוב חקק חוק המעניק הנחה של 50% לגבי מכ"בים רצופי חוכן אהבה. התנאי הוא שמכתבים מסוג זה יהיו בעלי מעטפות ורורות ותכנס — אהבה בלבד. (ידיעות חדשות)

והדור החנינו למיון בהעירובכתב: המוען נספר ולא השאיר כתובת...

אף זו כתובת!

"נעורירי...
מענאי בראק, שיקון...
מיספאר..."

הגנה מרחבית

מירושלים הודיע אדם לדור שהביא לו צו התייצבות לעתודות, שהוא נספר, הוא קיבל כעבור זמן־מה מכתב ממפקד יחידתו המביע השתתפות בצער המשפחה. ש.ח.ס.

מתוך ודוויה של טלפזנאית!

"על חטא שחטאנו לפניך בתשומת יד": שמתו את ידי המחזיקה בתקע לתוך שקע לא נכון.
רשמה: גורפינשל בתיה

התפטרות

ויליאם פולקנר (William Faulkner) הסופר האמריקני הידוע, היה בזמנו מנהל סניף דואר קטן שלייד האוניברסיטה מיסיסיפי. לאחר שרות קצר שיגר את המכתב הקצר הבא למנהל הכללי של הדואר בארה"ב: "א.א."

היות ואני חיים תחת משטר קפיטליסטי, השלמתי עם העובדה כי חיי יושפעו ע"י האינטרסים של בעלי־ההון. אך אין זאת אומרת שעלי להתחסם באדיבות כלפי כל ברוש נודד שהחליט להשיקיע את כל הקפיטל שלו,

מכתבי איים

אדם ורגו זסמוק מכעס נכנס למשרדו של מנהל הדואר וטענה בפיו: "מהו זמן מה שאני מקבל מכתבי־איים רצויים. אני דורש שיעשה משהו בנידון זה".
"מובן, אדוני", משתדל המנהל להרגיעו, "זהו עבירה פלילית, כלום ידוע לך מי השולח מכתבים אלה?"
"ודאי", קורא האיש, "כולם באים ממשרדו מסי־ההכנסה!"

לא השאיר כתובת

מכתב שהגיע בימים אלה לירושלים לא נספר למוען

החסיר, איש לפי אכלו לקפו... (שמי טז, יח).
 מניין שדוורים גם או לא היו צולים לקומות העליונות?
 ככתוב: "ולא תעלה במעלות" (שמי כ, כו).
 אני מציע את השם: "אלוף קנס" לזה שקראו פעם
 אצלנו: "Major Irregularity". (מצאתי בדומה לזה
 בברא' לו, מב).

מ. חנין

מניין לך שזה
 בשער?

דהיינו שני סנטיים בכול דואר. ברם, אדוני, זוהי
 התפטרותי".

1.

מחקר בעניני דואר

מניין שעוד בימי אדם הראשון אסור היה על פקיד
 ממשלה לקבל מתנות? ככתוב: "ואל מנחתו ליו שעה"
 (ברא' ה, ה).

מניין שאו כבר היה קיים דואר נע? ככתוב: "נע וגד
 תהיה בארץ" (ברא' ד, יב).

מניין שעוד בימי אברהם כבר היה קיים אגוד עובדי
 המדינה? ככתוב: "אל תירא... אנכי לך שכר
 הרבה מאוד" (ברא' טו, א).

מניין שבימי יעקב אבינו עבדו טלפונים במשמרת
 לילה ולא ישנו? ככתוב: "... וקרח בלילה ותרד שתי
 מעיני... " (ברא' לא, ט).

מניין שאו היו עובדי דואר, ביחוד שליחים, מכובדים
 מאוד בעיני הצבור, וכ"מלאכים" היו? ככתוב: "וישלח
 יעקב מלאכים... וישיבו המלאכים, וכו'... " (ברא' לב,
 ד-ז).

ומניין שעוד אז היתה קיימת משמעת חזקה? ככתוב:
 "לא יסור שבט מיהודה, ומחוקק..." (ברא' מט, י).
 "יעילות?" — "ואת מתכנת הלבנים אשר הם עושים
 תמל שלשם תשימו עליהם, לא תגרעו ממנו, כי..."
 (שמי ה, ח).

ושביותות? כמו שכתוב: "ויזעקו, ותעל שועתם מן
 העבודה... וישמע..." (שמי א, כגיד).

מניין שאסור למנהלי עבודה או ממונים אחרים ללחון
 על עובדיהם? ככתוב: "ודפקום יום אחד וכתו..."
 (ברא' לג, יד).

מניין שגם אז היו עובדים קשי לב ובלתי שבעי רצון
 מקבלים הרבה ימי מחלה יתר על הרגיל? ככתוב: "ובני
 מררי מחלי..." (שמי ו, יט).

מניין שאו כבר היתה קיימת דרגת משכורת משפחתית?
 כמו שכתוב: "וימדו... ולא העדיף המרבה והממעיט לא

פכים קטנים באדמיניסטרציה *

מתריסר ציירים לצייר אותו מראהו, ודאי שלא ימצאו
 בתוכם אף שני ציורים שיהיו דומים בדיוק זה לזה. שהרי
 אתה עוסק כאן בענין של תגובות אנוש, אשר אין קץ
 ואין גבול לתמורות ולחליפות שבהן. אין אתה יכול
 לבודד יסוד אחד ויחיד הבני-אדם, כשם שתוכל לבודד את
 אחד היסודות המהיים תרכובת חיות, תכונות שונות
 דרושות לתכנון ולביצוע, בקרבות שנערכו בצפון אפריקה
 בשנות 1940-1943, עסק תגנול אלכסנדר בתכנון ותגנול
 מונטגומרי, אדם מטיפוס אחר לגמרי, הוא שביצע את
 הפעולה.

האדמיניסטרציה ממלאה בחיינו תפקיד שחשיבותו גור
 ברת והולכת. האזרחים באים יותר ויותר לידי הכרה,
 שרווחתם, קיומם, ואף בטחונם, כולם תלויים ברמה הכל-
 לית של שירותי האדמיניסטרציה.

האדמיניסטרציה אינה מדע אלא אמנות, חימיה היא
 מדע; ציור הוא אמנות. כשאתה חוזר על אותו ניסוי
 חימי במעבדה, התוצאה תמיד אחת היא. אך אם תבקש

* מתוך "תורת האדמיניסטרציה" לאדוין סמואל, בהוצאת
 ראובן מס, ירושלים.

כך את כח ההחלטה באותו מוסד פי ששה (אמנם למעשה מוסדות עדיין כמה שאלות מסובכות אל המפקח במרכז; אך הכפלת כח ההחלטה היא לפחות פי חמשה).

מחלקת העליה של ממשלת ארץ ישראל היתה מתנהלת עד 1934 מתוך מדה רבה של ריכוז. עם רבוי עבודתה למעלה מכח הפקידות שעמדה לרשות המחלקה, נצטברו בה פיגורים רבים בעבודה, אשר הגיעו במשך הזמן עד כדי תשעה חדשים. במלים אחרות, בקשה רגילה למתן רשיון עליה היתה מחכה לתורה במשך תשעה חדשים תמימים. משהוכנסה ריאורגניזציה במחלקה, פוצלה הסמכות בין ארבעה או חמשה סגנים והתוצאה היתה כי כעבור ששה חדשים לערך של עבודה מאומצת, חוסלו כל הפיגורים והזמן הנדרש להחלטה בדבר בקשה רגילה הופחת לשבועיים ימים בלבד.

הפיצול כרוך בארבעה שלבי סמכות. בשלב הראשון נמציאת הרשות המפקחת, הקובעת את המדיניות. בשלב השני — שלישיית המקורבים אליה אשר מתפקדים לפרש הלכה למעשה; בשלב השלישי — המפקחים על ביצוע ההוראות; ובשלב הרביעי — מבצעי ההוראות למעשה. בבית החרושת גדול, למשל, ארבעת השלבים הללו הם: (א) ועדת המנהלים; (ב) מנהל בית החרושת; (ג) הפועלים הראשיים; (ד) הפועלים.

שרשרת הפיקוד הוא רשימת האנשים העובדים במוסד אשר באמצעותם מועברות ההוראות והפקודות. הן המסד ועד הספחות, בצבא הבריטי, למשל, לויטננט-קולונל שהוא מפקד גדוד בחיל הרגלים, מוסר פקודות לארבעת מפקדי הפלוגות שבגדודו; כל מפקד פלוגה מעביר את הפקודות הללו שוב לשלושת מפקדי המחלקות; והללו מעבירים אותן אל מפקדי הכתות. כל מפקד כתה יודע יפה כי המסלול הרשמי שלו אל הקולונל הוא באמצעות מפקד הישיר.

מברקה — דואר יונים

בפורט מיד, מרילנד, ארה"ב, נתקעה בתאונה יונת דואר צבאית למקוה שמן. כשנפיה הביקורת הלכה ברגל עשרים קילומטר והביאה את התודעה למקום יעודה.

(מח. — על פי "רידרס דיגסט")

בשעה שאין הפרדה ברורה בין תפקידים אלה — התוצאה היא תוהו ובוהו. באניות סוביסיות, ועדת מלחים ולא רביהחובל היא הקובעת מי ומי יזכה לבלות את הופשתו על החוף, בהגיע האניה לנמל. הרבה יותר הגיוני היה אילו ועדה קבועה היתה נפגשת אחת או שתיים במוסקבה וקובעת מראש את התקנות לפיהן תתן למלחים בכל האניות הסוביסיות רשות לחוף, רביהחובל יכול היה אז לנהוג כעצמו לפי תקנות אלו בכל נמל ונמל.

אם תתבקש להקים מנגנון אדמיניסטרטיבי לביצוע תפקידים מסוימים, כיצד תגיש לענין? הרי לא תוכל להפעיל את המנגנון כל עוד לא הקימו אותו; כן לא תוכל להקימו כל עוד לא הותוותה תכניתו תחילה. נמצאנו למדים שהתוצאה המנגנון האדמיניסטרטיבי היא נקודת המוצא התגיונית ביותר מבחינת הזמן.

אם אמנם אין המנגנון האדמיניסטרטיבי מנגנון ממש, אלא חבר אנשים הפועלים במגמה מסוימת, כדאי אולי להשתמש בשלב זה, לשם השואה, בדוגמת האופניים. תבנית האופניים מותוותה תחילה בחדר השרטוט; אחר כך מרכיבים את החלקים השונים בבית החרושת; ורק אז יוכל הקונה לרכב עליהם. ואילו גם זה איננו עדיין השלב הסופי; יש למלא את הצמיגים אויר אחת לכמה ימים; יש לתקן את המעצורים ולמשוח בשמן את החלקים הנעים. אם אין דברים אלה יעשים כסדרם לא יפעלו האופניים כהלכה.

הבאנו כאן את דוגמת האופניים ואמרנו כיצד מתחילים את תכניתם. כיצד מרכיבים, מפעילים ומחזיקים אותם. אך המנגנון האדמיניסטרטיבי איננו קיבוץ של חלקים נפרדים, אלא חבר אנשים, אשר לכל אחד מהם חיים משלו, מחוץ למנגנון גופו — איש ואיש עם ששונו, צרותיו, תקוותיו וחששותיו הוא. לפיכך, בבואנו לדמות את המנגנון האדמיניסטרטיבי לאופניים, עלינו לתאר לעצמנו בדמות אופניים אשר חלקיהם אינם עשויים מתכת קרה, אלא בניאדם חיים; הגלגלים בניאדם, המנועים בניאדם, המיתקנים בניאדם.

פיצול הסמכויות הנהו עיקרון חשוב באדמיניסטרציה. ריכוז, פרושו הפניית כל השאלות להכרעת המרכז; פיצול, פרושו מתן סמכות למנהל-משנה להחליט על דעת עצמו בשאלות העומדות בפניהם, בלי להזדקק לפניה למרכז. אם למפקח במרכז יש חמשה עוזרים והוא מקנה לכל אחד מהם סמכות של כח ההחלטה בשמה, הריהו מכפיל על-ידי

ה"צבי" בתערוכת כיבוש השממה

ש. חיים

המיוחד שהדואר הוציא לקראת המאורע, מי לשלוח מכתב ומי לטלפן או לשלוח מברק.

בית הדואר בתערוכה שמש אף מקום מפגש לכל אלה שבאו לתערוכה ואף הנהלת התערוכה בהודעותיה ברמקול על ילדים שאבדו את הוריהם או על הורים המחפשים את ילדיהם קבע את בית הדואר למקום "החזרת אבדות".

עומס העבודה בבית הדואר גדל עד שמעטים מבתי הדואר במדינה יכולים להתחרות ב"פדיון" בית דואר זה.

צוות העובדים בבית הדואר השקיע מאמצים רבים כדי לעמוד בפני הלחץ ולשבתם יצוין ש"הוראות האדיבות" באו על תיקונם.

כותבי העתים שיבואו לחקור בדברי ימי קיומה של מדינת ישראל יוכלו למצוא את מבוקשם בכרוניקה של דואר ישראל.

מאז קום המדינה הלך ה"צבי" בעקבות ההתפתחות הדינמית של המדינה ולא קרה כמעט אף מאורע חשוב בחייה שהדואר לא ינציח אותו ע"י הוצאת בול, מעטפה, חותמת או פתיחת בית דואר מיוחד ולפעמים כל הדברים גם יחד.

מובן מאליו שאף בתערוכת כיבוש השממה, הופיע ה"צבי" ובית הדואר הווה אחד המקומות המרכזיים של התערוכה. יותר מחצי מיליון אנשים בקרו בתערוכה וכמעט כולם הופיעו בבית הדואר, מי לקנות את הבול

ביטחון בעבודה והיגיינה מקצועית

4. לאחר שהפסקת את מקורות הזרם, הרחק את הנפגע אם אין אפשרות להפסיק את מקורות הזרם, חייב המציל להשתמש בקרשים או במקלות. המציל חייב לעמוד על כסא עץ יבש או חומר מבודד אחר כשידיו נתונות בכפפות גומי. על המציל לזכור שעליו לעבוד רק ביד אחת.

5. הנשימה המלאכותית נעשית בצורה הבאה:

(א) הרחק מפיו של הנפגע כל גוף זר, בגון סיגריה, איכל, שיניים חותכות וכו'.

(ב) השכב את הנפגע על בטנו כשידיו האחת מושטת קדימה והשניה מתחת לראשו. הקפד שהראש יהיה מופנה לצד, כך ששום דבר לא יפריע את דרכי הנשימה. (אח וסה).

(ג) כרע ברך מעל גוף הנפגע (גופו בין ברכיך). שים את כפות ידיך כשהן צמודות על הצלעות התחתונות, האצבע הקטנה (הזרת) נוגעת בצלע התחתונה. כיון את כפות ידיך (הבוהן ושאר האצבעות) כלפי מטה כך שלא תוכל לראות את קצותיהן (ראה ציור 1).

ציור 1

(ד) נוע קדימה באיטיות, כשידיך מושטות, כך שמשקל גופך יעבור בהדרגה אל גוף הנפגע, אל תכופף את מר

מניעת תאונות בעבודה – פגיעות מזרם חשמל

חומר זהירות או שימוש בלתי נכון בזרם חשמל מהווה גורם תדיר לפגיעות ברכוש ובאדם. מדת פגיעת הזרם בגוף האדם תלויה בעיקר בגורמים הבאים:

- (א) אם הפגיעה נגרמת על ידי זרם ישר או זרם חילופין.
- (ב) המתח.
- (ג) התקף.
- (ד) הזמן בו עובר הזרם דרך גוף האדם.
- (ה) באיזה חלקים של הגוף עובר הזרם.
- (ו) רטיבות או יובש המקום.
- (ז) מצבו הנפשי של האדם.

2. הוצאות של חבטות לחזה:

- (א) שיתוק מערכת העצבים.
- (ב) שיתוק מערכת הנשימה.
- (ג) שיתוק פעולת הלב.
- (ד) איבוד הכרה.
- (ה) התכווצות שרירים.
- (ו) הפרדה כימית של הדם.
- (ז) כוויות.

3. בדרך כלל אין כל אפשרות להבחין אם הסוג נגרם עקב פגיעה בלב האדם או פגיעה בכלי הנשימה. בהרבה מקרים של פגיעה בדרכי הנשימה מחזירים את האדם הנפגע לחיים ע"י הנשימה המלאכותית. במקרה מות יש להזמין את הרופא אבל אין לחכות לבואו ויש להתחיל מיד בתרגילי נשימה מלאכותית ולהמשיך כמה שעות ללא הפסקה.

סקר. המשך בפעולה זאת שתי שניות. אל חשנה את מקום כפות ידיו. (ראה ציור 2).

ציור 2

ה. הרפה את הלחץ תוך שובך מורה למצב הקודם. שהה במצב זה שתי שניות. חרש את הלחץ על ידי תנועה קדימה.

ו. חזור על פעולת הנשימה המלאכותית 12 עד 15 פעם בדקה. מחזור נשימה שלם נמשך 4 עד 5 שניות. הקפד על קצב אחיד כל זמן הפעולה.

המשך בנשימה המלאכותית בלי הפסקה, עד שתחזור הנשימה הטבעית. אל תתיאש אם תדרשנה לכך אפילו 4 שעות ואף למעלה מזה.

6. הערות בנשימה מלאכותית.

בזמן תרגילי נשימה מלאכותית, אדם שני, העוזר למי ציל, צריך לשחרר את הנפגע מלחץ בגדיו כגון חגורת מכנסים, צווארון וכד'. בזמן שהנפגע הוא מחוסר הכרת אסור בהחלט להכניס גוף לפיו וצריכים להשתדל להחזיק את הנפגע חם. הנפגע שהוחזר לחיים, צריך להמשיך לשכב כדי למנוע התאמצות הלב. אסור לו לקום או לשבת. טוב לתת לנפגע משקה מעורר חם כגון קפה או סה חזק עוד לפני שהרופא הגיע ולכסות את הנפגע כדי שיהיה לו חם.

ב. ידועים מקרים שלאחר שהוחזרה הנשימה הטבעית, הנפגע שוב פוסק לנשום. במקרה כזה יש לחדש מיד את תרגילי הנשימה המלאכותית. אם בינתיים מתחלפים המצרי לים, חייב המציל החדש להקפיד על הקצב של הנשימה המלאכותית.

ג. זכור, שאסור בהחלט לטלטל או להעביר את הנפגע למקום מרוחק אלא מיד יש להתחיל בתרגילי הנשימה המלאכותית. אסור להזיז את הנפגע בטרם התחיל לנשום באופן טבעי. רק לששהחזרה הנשימה הטבעית, מותר להעבירו אבל במצב של שכובה.

7. אמצעי זהירות יחובה במתקני החשמל

א. יש להקפיד על כך שכל מכסות ההגנה של מבטחים, מפסיקי זרם, חיבורי קיר, תקעים, מנורות, מזוויזים, מגעים, מניעים ומכשירי חשמל שונים יהיו תמיד במצב תקין, שלמים ומחוזקים היטב. מכסות שבורים או חלקים חסרים יש להחליף בחדשים בלי דחוי.

ב. אין להשתמש במתח גבוה "בחוסי הצלבה" ויש לשמור על טיבו של הבידוד.

ג. אין להשתמש במנורה מיטלטלת מחוברת למתח למעלה מ-30 וולט.

ד. עובדי הרשת לא יעבירו בשום פנים ואופן את חוטי הטלפון ליד חוטי חשמל, אם זרם החשמל לא הופסק.

ה. חופר תעלות יזכור שבתוך האדמה מונח כביל חשמל וכל פגיעה בו מסכנת את החיים. הכביל מכוסה שכבת לבנים. אם העובד נתקל בלבנים, סימן שנתקל בכביל חשמלי. במקרה זה יש להפסיק מיד את העבודה ולהודיע לחברת החשמל.

הציור מראה איך נפגע הכביל והחוטף בגלל חוסר תשומת לב.

6. (א) כל מתקן חשמלי, חובה להאריקו. (ב) יש להקפיד על כך שחוטי החיבור לאדמה או ההארקה של המכשירים יהיו שלמים ומחוזרים היטב לגוף המכשירים ולצינור המים.

(ג) בשום פנים אין להשתמש בחוטים שלא נועדו למתח מתאים, או שבידודם לקוי.

(ד) אין לתלות בגדים וחפצים אחרים על מפסיקי הזרם, חיבורי קיר, מזוויזים, מגעים, צינורות וחוטי חשמל.

(ה) אין לעשות "קשרים" בחוטי חשמל וביחוד אסור ללחוץ אותם, לדרוך עליהם, או להעמיד עליהם חפצים כבדים.

(ו) אין להניח חוט במקום חם פן יתקלקל הבידוד.

(ז) אין לבצע כל תיקון בלי להפסיק את הזרם.

(ח) אין להשאיר בשום אופן קצוות החוטים כשהם גלויים.

(ט) אין להתקין מפסיק זרם בחדר הסוללות.

11. החסנה :

- א. את הסולמות יש להחזיק במקום שהגישה אליו נוחה והסולם אינו מפריע לתנועה.
- ב. אין לאחסן סולם במקום רטוב או חם מעל למדה.
- ג. אין להשאיר סולם במקום מעבר.

12. סכנת חיים נשקפת למשתמש בסולם לקוי, או למשתמש בו שלא כהלכה.

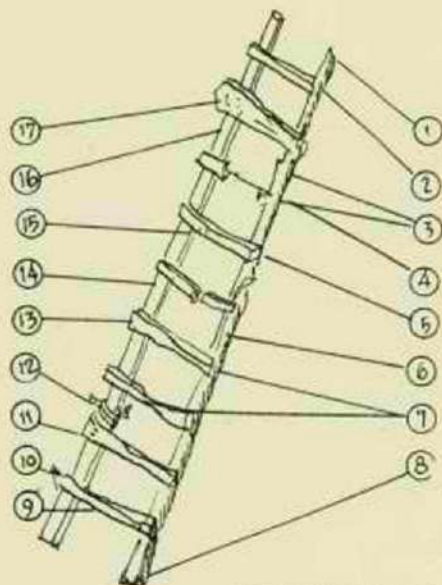
תאונות רבות אירעו עקב התחלקות הסולם על פני הרצפה ונפילתו בהשפעת משא האדם.

13. בדיקה :

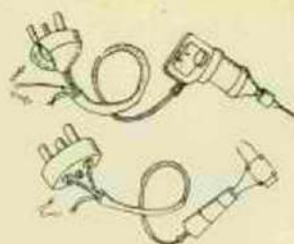
- א. יש לבדוק כל סולם לפני השימוש בו.
- ב. הבדיקה צריכה שתהיה קפדנית ויש לבדוק כל שבר וסדק. יש לבדוק אם הסולם התרופף או ניזוק. אם נתעורר חשד כלשהו לגבי בטיחותו של סולם, אין להשתמש בו.

14. מבחן :

שים את הסולם בקצהו האחד על משען שגובהו 75 ס"מ בקירוב. את קצהו השני השען או הנח על הארץ. באמצעות

1. מוט צדדי שבור בקצהו
2. שלב מסומר מעל לחוט, בלי לחדור
3. מסמרים מזדקרים
4. חסר שלב
5. חודי המסמר יוצאים החוצה
6. סלמי תיקון
7. שלב רופף
8. מוט צדדי סדוק
9. שלב דק מדי
10. שלב סדוק ליד מקור הסומר

תקע גלוי או שבור
כלי עבודה לא מאורג סכנה לחיים

מניעת תאונות בעבודה – שימוש נכון בסולמות

9. הערות כלליות :

סולם עשוי, בדרך כלל, עץ ולעיתים נבנה ברשלנות מגורי פסולת-עץ, ללא חיווק מתאים ולא לפי הממדים הנכונים. את השלבים אין לחזק מעל למוטות הצדדיים במסמרים, אלא יש להתחזקם בנבכים מיוחדים לחזק המוטות הללו. כן יש לחזק את הסולם בקצותיו ע"י מוטות ברזל בעלי הברגה. המרחק בין השלבים חייב להיות שווה וכן גם עובי השלבים עצמם.

10. שמירה על מצב תקין של הסולם :

- א. סולם שאי אפשר לתקנו באופן מניח את הדעת יש להוציאו מכלל שימוש.
- ב. פעם בשנה, לפחות, צריך לכסות את הסולם בשכבה של שמן פשתים או בחומר דומה השומר על מצבו התקין של הסולם.
- ג. את השלבים יש לנקות מן השמן ואם יש צורך בכך, לחסמם בנייר זכוכית לשם מניעת התחלקות.
- ד. אין לצבוע סולמות כי הצבע מסתיר את הפגמים.

סולם טוב

פגיעה במבטיר

שומרים או לגדור בחבלים שטח מסוים מסביב לסולם או לשמור עליו באמצעים אחרים.

שימוש בלוחות גלים אסבסטימלט

16. שימוש בלוחות גלים עשויים אסבסטימלט הולך ונפוץ בגלל סגולותיהם בעמידה בפני אש, ובגלל היותם חומר איזולציוני, נוח לעבודה ובעל משקל קטן. שימוש העיקרי בלוחות הוא בכיסוי מחסנים, בתי חרושת וכו'.

החומר הוא שחור, ולפי סטטיסטיקה מכל ארבעה חמקי רים של התאונה קורות תאונת מות אחת לכל ארבע תאונות. אי לזאת יש לנקוט אמצעי הזהירות הבאים: —

17. (א) אין לעלות על גג עשוי ל.ג.א.מ. בלי אמצעי בטחון, כגון: משטחי עבודה, לוחות וחילה או סולמות וחילה.

(ב) לעולם אין לעבוד, לעמוד או לעבור ישר על גבי לוחות ג.א.מ.

(ג) את הלוחות או סולמות החילה, יש להסמך לפחות על שלושה אלמנטים של מבנה הגג (לדוגמה שלושה קרשי המך "לטוח"). מתוך שלושת האלמנטים צריכים שניים, לפחות, להיות קרובים לקצוות הלוחות.

(ד) לוחות וחילה צריכים להיות ברוחב של 30 ס"מ לפחות, ובעובי של 2.5 ס"מ. על הלוחות יש להתקין לובי-דריכה (קרשים לרוחב הלוח) באורך שאינו גדול מרוחב הלוח ויש לחזקם כראוי אל הלוח.

(ה) את לוחות החילה או סולמות החילה יש להבטיח שלא יזוזו ממקומם בעת השימוש בהם.

הגיש: ג. גרינבלד

11. שלב משומש
12. תיקון ע"י סלאי וחוט ברזל
13. שומן סיכה על גבי שלב
14. שלב שבור
15. שלב מדוק (ראשית הריסתו)
16. קרש חסר צורה כשלב
17. "השלב" בולם משני עברי הסולם

צעיתו של אחד המוטות הצדדיים תלה משקולת של 70 ק"ג או העמד עליו אדם. שמשקלו כ-70 ק"ג. משהופיעו בו סדקים או פגמים חמורים אחרים או שהתכווץ הסולם ונשאר כפוף, יש לסלקו לגמרי או למסרו לתיקון. לאחר שנבדקו שני המוטות הצדדיים, הפוך את הסולם ובדוק באופן דומה את שני המוטות הצדדיים מן העבר השני. (בסך הכל ארבעה מבחנים).

18. (א) סולם טוב הוא זה, ששלביו והמוטות הצדדיים שלו הם יציבים, ללא בקעים, סיקוסים וסדקים.

(ב) סולם ששלביו לא חוברו למוטות צדדיים בחבורים בטוחים, בתוך העץ, דרך בליטות וחריצים, אינו טוב לשימוש.

(ג) טפל בסולמות בזהירות כדי שלא יפגמו; המנע מלהפילם ארצה.

(ד) הצב את הסולם כך, שרגליו ינחו על בסיס איתן ויציב. את ראש הסולם יש להשעין אל עצמים חזקים למדי לנשיאת העומס. אם הסולם הוא קצר ואינו מגיע לגובה הדרוש, אל תשימו על תבור, חביות ושאר בסיסים בלתי יציבים; לא תספיק גבהו לצרכך, השתמש בסולם ארוך יותר.

(ה) לעולם אל תצרף סולמות קצרים זה לזה על מנת שתקבל סולם ארוך יותר. יש סולם מיוחד שאפשר להאריכו.

(ו) אם הגך עולה על העמוד באמצעות הסולם, סדר קשת על ראש הסולם.

(ז) אל תושיט את ירך מן הסולם יותר רחוק מכדי אורך זרועותיך (ע"י כפיפת הגוף).

(ח) בעלותך וברדתך, יהיו פניך מופנים אל הסולם. החזק בו בשתי ידיך. אם יש צורך להעלות או להוריד חמרים או כלים, השתמש בחבל, או בכלי קיבול, או קח אותם עמך, כשהם תקועים בטוחות בכיסך או בחגורתך. אל תזרוק כלים מלמעלה ואל תשאיר אותם על הסולם, כי הכלי עלול לפגוע כך או באלו שנמצאים על ירך. (ראה הצויר).

(ט) הצב את הסולם באופן כזה שלא יוכל להתחלק, ואם רק אפשרי הדבר, הדקוה למעלה. אם אין זה ניתן לביצוע, והסולם ארוך, המקד אדם לרגלי הסולם.

(י) סולם שאורכו עולה על 3 מטר ישאווה שני אנשים. (יא) סולמות מוצבים במקום שיש בו תנועה ניכרת של כלי רכב או של עוברים ושבים, יש להפקיד עליהם

הידעת...?

(לקט ידיעות בעולם הדואר)

ש. א"י

בורה ישב צייר ושמו מורס והתחיל לפתח את תורת הטלגרף — כולם לענו לו אך הוא לא נכנע וברדתו מהאניה פנה אל רב החובל ואמר לו: קפוטן, כשהטלגרף שלי יהיה אחד מפלאי תבל, השמיני במספר, תדע לך שההמצאה שלי ראתה אור על ספון אניה ביום החמישה עשר לאוקטובר 1832?

... כי הטלפון הראשון הוצג לראשונה בתערוכה העולמית בפילדלפיה בשנת 1876. בעל המכשיר וממציאה היה גרהם בל. כעבור שנה פעלו בארה"ב 1300 מכשירים. ביאדר 1874 הוקמה המדינת הראשונה בניוהבן (קונטיקוט).

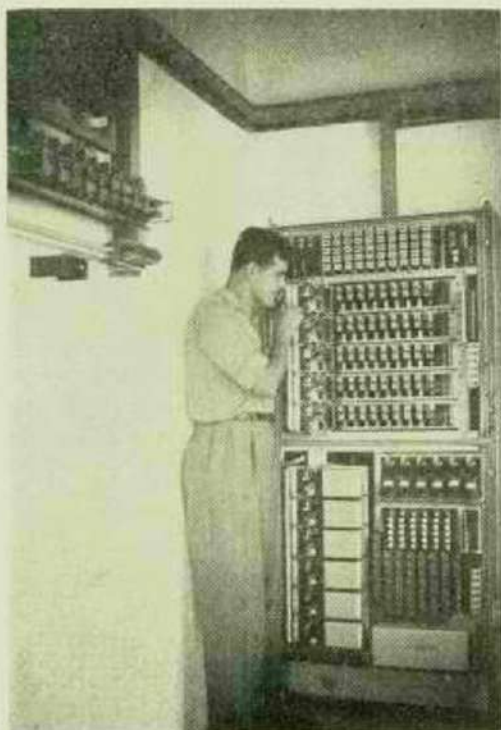
... כי המרכז האבטומטי הראשון הוקם בארצות הברית בשנת 1892 ובאירופה (ניצה שבצרפת) ב-1913. כיום מעריכים את מספר הטלפונים הקיימים לשבעים וחמשה מיליון?

... כי בקרוב לא יהיה כל צורך בחיוג לשם קשר טלפוני. מהנדסים אמריקאים מצאי כי חוזה — זה "משחק ישן" — במקומה הם המציאו טלפון מגנטי ללא חוזה. הרוצה לשוחח בטלפון ירים את השפופרת, יקרא לתוכה את המספר הנדרש לו ומיד יקבל את הקשר המבוקש?

... כי הכני "טלקומוניקציה" הומצא בשנת 1900 — על ידי הסופר אדוארד אסטוניה שעבד במשרד הדואר בצרפת. באותה תקופה הכיל המושג הזה רק את שרתי הטלגרף והטלפון. רק לאחר כך נוספו שרתי הרדיו והטלביזיה?

... ה' סמואל מורס, שעל שמו נקרא מכשיר הטלגרף הראשון לא היה אלא צייר לפי מקצועו. על ספון האניה "סול" שהפליגה בשנת 1832 מהאבר לניו יורק ישבה תבורת אנשים ושוחחה על האלקטרומגנטיות ובתוך החי

המרכז האבטומטי בבית שמש

טובנות הדואר בבית שמש והטוכן הצוות שהתקין את הקוים אל המרכז

מכתבים למערכת

לכ"י "מערכת הדאר"

שלום רב.

תשובה למר קירשנבום מחוברת 5. על מאמר תלונה של הח' חנין "קוננים".

בתשובתי הקצרה לחבר קירשנבום רוצה אני להודיע בראשית דברי, כנראה שהח' קירשנבום היחיד מכל הקוננים אשר בכלל קורא את הירחון, כי עובדה שחבר קירשנבום ענה בשם כל הקוננים, היות והקוננים קשה להם להכתיש זאת, היות ומאמרו של הח' חנין צודק יותר מאשר הח' קירשנבום ולכן הקוננים הם כנראה בדעתו. ויודעים זאת היטב, לכן הם שותקים!

אם אינני טועה מודה הח' קירשנבום בעצמו על תפיסת קיום בלי הודעה מוקדמת, והלא ידוע וברור שזו היא פעולה בלתי חוקית ובנוגע להלוציגציות שח' קירשנבום מאשים בהם את הטלפונאים הרי טוב שידע שהטלפונאי אינו מתלונן סתם רק לשם שמים, אלא "לאחר שהוציא את רוחו" קודם בעבודתו בקוים הנמצאים בכמות מוצגת צמת. חב' קירשנבום מכיר כנראה רק את צרותיו הוא כמו "התאמצות להשיג את הרכבת", הבטוי "השמעה" אינו במקומו, ואני הייתי קורא לזה יותר טוב "ביקורת כללית" וביקורת במקומה.

על החתום,

חיים מרקוס

לכ"י מערכת "דואר"

ח.ג.

קבלתי חוברת אלול מירחונכם וקראתי רשימתו של הח' א. שץ על "כרטיסי ברכה", הנושא מעניין אך פליאה היא בעיני שהח' כותב הרשימה, שהגו אחד המשתתפים הקביר עם בירחון אינו, כנראה, גם אחד ה"קוראים המתמידים", כי לו קרא את רשימתו של ש. חיים: "דואר שוויצריה על סף השנה החדשה", שפורסמה בחוברת הדואר מס. 11, מחודש שבט תשי"ג, לא היה מציע את אשר הציע בקשר לנעשה בשטח זה בארצות חוץ.

בכבוד,

קורא מתמיד

לכ"י "מערכת הדאר"

ח.ג.

המדים שהוזכרו והשלוחים לובשים מסמלים את הדואר כלפי הקהל והם צריכים לשמש סמל של כבוד לכל לובשיהם.

בזמן האחרון נראים ברחובות עכו חולי רוח כשהם לובשים מדי דחורים: מכנסים, חולצות וכובעים בלי סמלים ואף עם סמלים, הדבר יכול לגרום ואף גורם נזק לכבודו של הדואר.

קרה מקרה ובאסיפה פומבית נוכח גם חולה רוח במדים של דור. תוך ההרצאה נשמעה קריאת ביניים וכתגובה נשמעו קולות מן הקהל: אל תרגיזו אותו. הוא משוגע.

אני מתאר לעצמי שלעובדי הדואר שהיו במקום לא היה הדבר נעים ביותר: ודחורים מספרים שבזמן חלוקת המכ"י תבים שואלים אותם הילדים: גם אתה מבית החולים לחולי רוח?

שאלתי הוא: כיצד הגיעו המדים לבית החולים לחולי רוח? האם נמכרו או נמסרו במתנה?

אם כן הדבר יצא שכרו של הדואר בהפסדו.

בבית,

אהרן אייזנשטיין

דורך פנים

לכ"י אחי ואחיותי עובדי הדואר,

מכריה.

הנדון: י"ג עיקרים לעובדי המדינה

שמחתי מאד כאשר קראתי את הי"ג עיקרים הנמצאים בירחון הדואר של חודש אלול תשי"ג, לזה אני מבקשכם כי תקראו אותם יום יום ותקיימו את הכתוב בהם.

אני תקווה כי הדברים הנמצאים בי"ג עיקרים הנ"ל ירבו כוחנו וכן אהבת איש את אחיו ועבודה כשרה מאד.

כך נצליח לעולם.

בכבוד רב,

אחיהם הצעיר

ח.צ. אליהו

לכ"י "מערכת הדאר"

ח.ג.

בתור עובד ותיק במח' הדחורים הנני מרשה לעצמי לכתוב בקשר להצעתו של החבר אברהם שץ בירחון הדואר מחודש ספטמבר חוברת ו' דף 8, המציע שיש להגדיל את מספר העובדים הנוספים לתקופה של שבועיים לפני החגים במאה אחוז. כלומר, על כל דור חוץ להוסיף דור מיון והדחורים השכורים יחלקו דואר באיזורים.

לא כך הדבר, כדי שדור ידע לחלק דואר באזור מסוים עליו קודם כל להתאמן באיזור בלוית דור ותיק לא פחות מ-3 שבועות, ונוסף לזאת הכרחי הדבר שעליו לעבוד באותו איזור לא פחות מ-3 חודשים רצופים כדי שיוכל להשתלט על האיזור ולהכיר את המוענים היטב וכן את דיירי המשנה אשר במקרים רבים אינם מקבלים את מכ"י תביהם דרך הדור הראשי, וכאלה רבים בימינו.

אני חושב, שישכים אתי חבר שץ כי בימי החגים אין שעתו של הדור פנויה לחפש כתובות, וכדי לעמוד במבחן בימים אלה ולהיות בטוח מכל פרצה שעלולה להוצר מלחץ העבודה, על מפקח הדחורים ועוזריו להתאים את הדחורים אל האיזורים מבעוד מועד, כלומר חודשיים לפני החגים, כדי שהדור ישלוט באיזור ויספיק לדעת את המו"ענים שעברו מאיזורו, וכן שיתיה בטוח במלוי תפקידו ולא ירתע כששולחנו יהיה מוצף כרטיסי ברכות, ויצא, איפוא, שאין כל תועלת בעובדים נוספים לקראת החגים; לפי דעתי, הדרך החסכונית ביותר היא, לפצות את הדור

את הרשיון בדואר רשום למעונו ואנו חוסמים ממנו טרדה גדולה.

אם האזרח מחדש את רשיונו בעיר אחרת רצוי הוא להודיע באמצעות טופס המיועד לכך לתא המחוזי של האזרח על פרטי החידוש כדי למנוע שליחת תזכורות נוספות לאזרח.

עם הכנסת שיטת קנסות כדאי שרק תאי הרדיו יטפלו בשליחת תזכורות לאזרחים במחוזם. יהיה זה חסכון במתיבת תזכורות ומשלוחם ומניעת חוסר תאום בין התא המחוזי והמשרד.

עד כאן פרשת רשיונות רדיו, ועכשיו ברצוני לפנות באמצעותכם למנהל מחלקת הכספים והחשבונות של הרדיו או לשאלו האם ביכולתו להקל על סבלו של עובד דואר היוצא לעתודות ובחורו לעבודתו לא רק שלא מקבל את משכורתו בעת התשלום אלא עליו לחכות שבועות לשק, שמכנים בירושלים באטיות מופלאה למרות שכל הנתונים יחד עם אישור מצה"ל זה מוכן בידם.

האם זה כל כך קשה לשלם לעובד כזה את משכורתו במלואה ובחדש הבא לנכות את הסכום המיותר שקבל? הנני יכול להצביע על עשרות מקרים כי בגלל "תורת גכויים" זאת חיכו עובדים חדשים שלמים לתגמולין. האם אי אפשר למצוא דרך ופתרון לבעיה? יתכן ושיטה זו מקלה בהרבה על ניהול חשבונות של מחלקת החשבונות של הדואר, אבל בדואי אי אפשר להצדיק בה את הסבל הנגרם לעובד.

אנא, מנהל מחלקת החשבונות היחלץ לתקון שיטה יבשה זו. חדרה.

אברהם שץ

יום בשעות נוספות בתשלום, כפי שהוגז למחצה עד כה ואני משוכנע כי זו הדרך שתביא ברכה הן לדואר שאנו משרתים אותו והן לדוורים עצמם.

מאיר מורחץ

דואר ירושלים

לכ. מערכת "דואר"

ח. ג.

בעברי על מאמרו של ח' עין'הבר "פקוח על מקלטי רדיו", התעכבתי במיוחד על טענת הכותב כי אני משרי וטרדות, טענה צודקת בהחלט. חוסר תאום בעבודות תאי חים יותר מדי את האזרח בגלל כל מיני בירורים, שאלות הרדיו המחוזיים גורם לכך בלי ספק. הצעתו של ח' עין'הבר : סדור בריסית מקומית תסייע ליעול במדה מסוימת, אבל שוב תבכיד על הפקיד המטפל, תגרום לחץ עבודה נוסף באשנב התשלומים וכתוצאה מכך עצבנות בתור.

הנני מציע לפחות לא להטריח אזרח המאבד את רשיונו ובידו תזכורת לתשלום שנתי של המקלט. במקרה זה, כנהוג עד עתה, אנו גובים 500 פר. מהאזרח עבור הוצאת רשיון חדש ועל האזרח, עם קבלת הרשיון החדש מתא הרדיו המחוזי להופיע שנית בבית הדואר ולחדשו לשנה השוטפת. מוטב היה לו האזרח, נוסף לחצי לירה דמי העתק רשיון רדיו, היה משלם גם 5 לירות דמי חדוש רשיון ותא הרדיו, אחרי קבלת פרטים אלו, היה שולח לאזרח העתק רשיון יחד עם ציון ע"י חותמת כי גם דמי רשיון עבור השנה השוטפת שולמו, את דמי הרשיון (5 ל"י) יש לגבות גם כן על ידי קבלת כללית ד.ט. 605 בציון : "סלוק רשיונות רדיו באמצעות תא הרדיו, האזרח מקבל

בית הדואר במלח ח'פה

מותיקי הדואר

יצחק פלדמן
התחיל בעבודתו ב־1922. כיום
פקיד מיון בדואר ירושלים.

צפורה מרגולין
התחילה בעבודתה בשנת 1921.
כיום מפקחת ראשית במרכז
הטלפונים, חיפה.

אברהם וינר
התחיל בעבודתו בשנת 1922.
כיום מנהל דואר לוח.

דוד לרמן
התחיל בעבודתו בשנת 1923.
כיום מהנדס נפה, ירושלים.

גדליה דיין
התחיל בעבודתו ב־1922. כיום
עוזר למנהל שירותי הטלפון, צפון.

משה חירון
התחיל בעבודתו בשנת 1922.
כיום מפקח דוורים, חיפה.

חידה

שתי רכבות וזכוב

שתי רכבות יוצאות משתי ערים אשר המרחק ביניהן 80 ק"מ. שתי הרכבות נוסעות במהירות 40 ק"מ לשעה כל אחת ומתקרבות זו אל זו. זכוב אשר רבץ בהתחלה על הרכבת הראשונה עף במהירות 100 ק"מ לשעה לקראת הרכבת השנייה. בהגיעו אליה חוזר הזכוב אל הרכבת הראשונה וממשיך בדרך זו הלוך ושוב עד ששתי הרכבות נפגשות.

מתי ארכה של הדרך שעשה הזכוב?

בחירת ועד עובדים בדואר חדרה

ביום 14.10 התקיימה אספה כללית של עובדי דואר בחדרה המונים 37 עובדים. נמסר דו"ח על פעולות הרעף על ידי מזכיר הוועד ח' שץ.

נערך ויכוח ואחריו בחירות. הצביעו 26 עובדים. בבחירות חשאיות נבחרו לוועד העובדים החדש 5 חברים:

1. אברהם שץ
2. אביעזר אמת
3. אריה רפפורט
4. שלמה נאור
5. שאול שניידר

נגנים:

1. ש. גולדבלום
2. מ. חנין

תשבץ

32. מחצית קרקעות.
34. קבוצת אנשים המאורגנת במשטר ריכוזי.
35. § של רוב.

מאונך:

1. מכלול חוטי טלפון.
4. duet.
9. מחבר "אני רב החובל", ללא ראש.
10. שכונ קצינים.
11. הוא ארך אפים.
12. "... של עולם".
14. choke.
16. בת לזיוה של הארון אליראשיר.
18. אמצעי קשר שאינו אלחוטי.
19. "אחד..." (שם ספר).
20. מבשר אלקטרוני מודרני.
22. הפוסקאטסטל הוא כזה.
23. בברכת חברים.
24. לא "מיץ עגבניות".
26. רשות.
28. מובן ללא התחלה.
30. הפוך רשפים ללא סוף.
32. ללא סטיות.
33. כתובת הבול הישראלי הראשון.
36. § של יקה.
37. עבודה גופנית כרוכה בה.
38. הנקטר של הפקידים.

8		7	6	5	4		3	2	1
	11					10			9
		15	14				13		12
		18		17					16
		20						19	
				23			22		21
	29	28			27	26		25	24
				32			31		30
	36			35		34			33
	38								37

ערוך בידי י. עוזיאלי

מאונך:

1. מלך פרסי.
2. אין מספרים... של אדם בפניו.
4. נאה.
5. בול ללא תוך.
6. בהמה בלי זנב.
8. מדע החשמל המודרני.
10. מחלקה ממשלתית הקשורה קשר הדוק לדואר.
11. אחת האלקטרודות.
13. שם נערה.
15. טלפון בעברית.
17. נשיא לשעבר בארה"ב, (עודנו בחיים).
21. יסוד ההנדסה.
25. יגעת ו... — תאמין (סיסמת פיתרי התשבצים).
27. אחת עוסק בו כרגע.
29. אם אין מזל, אמרו חז"ל, שב... וחטל.
31. אביו של אהוד.

פתרון התשבץ בחוברת מס. 6

מימין לשמאל:

1. — דאר ; 3 — צבי ; 6 — חוט ; 9 — בל ; 10 — ברולח ; 12 — טל ; 13 — בקרוב ; 14 — ילטא ; 16 — תמיר ; 19 — דלילה ; 20 — נצחתי ; 21 — פלטו ; 23 — ירדן ; 24 — אפילו ; 27 — טל ; 29 — דראון ; 30 — הר ; 31 — אי ; 32 — קוד ; 33 — נד.

מלמעלה למטה:

1. — דברי דפוס ; 2 — אל ; 3 — צדק ; 4 — בורג ; 5 — ילו ; 7 — וט ; 8 — טלפרינטר ; 10 — בב אל ; 11 — חבת ציון ; 15 — טיט ; 17 — מתר ; 18 — יתר ; 22 — ריאי ; 25 — פרק ; 26 — לוד ; 28 — לא ; 30 — הר.

הוצאת המדפוס הממשלתי

נדפס בדפוס גרוסלם סוסט, ירושלים